Τὸ φύλλον Δραχμὲς 2 καὶ διὰ τὸ Ἐξωτερικὸν 2 1/2 πέννες

Η ΔΙΑΠΛΑΣΙΣ ΤΩΝ ΠΑΙΔΩΝ

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΔΙΑ ΠΑΙΔΙΑ ΕΦΗΒΟΥΣ ΚΑΙ ΝΕΑΝΙΔΑΣ

Συνιστώμενον ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου τῆς Παιδείας ὡς τὸ κατ' ἐξοχὴν παιδικὸν περιοδικὸν σύγγραμμα, ἀληθεῖς παρασχὸν εἰς τὴν χώραν ἡμῶν ὑπηρεσίας, καὶ ὑπὸ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως ὡς ἀνάγνωσμα ἄριστον καὶ χρησιμώτατον εἰς τοὺς παῖδας.

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ: Ἐτησία δραχμὰς 75. Ἑξάμηνος δραχ. 40. Τρίμηνος δραχ. 22.

ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ: Αἰγύπτου γρόσια διατιμ. 50.— Ἀμερικῆς δολλάρια 4. — Ἀγγλίας καὶ ὅλων ἐν γένει τῶν ἄλλων Κρατῶν σελλίνια 10.

Ἑξάμηνοι καὶ Τρίμηνοι ἀναλόγως.

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΚΑΤΑ ΣΑΒΒΑΤΟΝ

ΙΔΡΥΘΗ ΤΩι 1879

ΙΔΡΥΤΗΣ - ΕΚΔΟΤΗΣ ΚΑΙ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΝΙΚΟΛΑΟΣ Π. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

Ο ΤΟΜΟΣ ΤΗΣ ΔΙΑΠΛΑΣΕΩΣ

Ἀρχίζει τὴν 1ην Δεκεμβρίου, ἀλλ' αἱ συνδρομαὶ ἀρχίζουν τὴν 1ην οἱουδήποτε μηνός.

ΓΡΑΦΕΙΟΝ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

Ὁδὸς Εὐριπίδου ἀριθ. 38, παρὰ τὸ Βαρβάκειον.

Περίοδος Β'.—Τόμος 33ος | *Ἐν Ἀθήναις, 3 Ἰουλίου 1926* | *Ἔτος 48ον.—Ἀριθ. 31*

ΤΟ ΣΙΔΕΡΕΝΙΟ ΧΕΡΙ

(Μυθιστόρημα ὑπὸ JULES CHANCEL)

— Συνέχεια ἀπὸ τὸ προηγούμενο —

—Ἀδύνατο! φώναξε ὁ Φραγκίσκος.

— Τίποτα δὲν εἶναι ἀδύνατο!

Κι' ἀληθινά, τὸ προαίσθημα τοῦ μηχανικοῦ δὲν βγῆκε ψεύτικο. Δὲν εἶχαν περάσει εἴκοσι χιλιόμετρα, κι' ὁ δρόμος ἦταν τώρα γεμᾶτος λάσπες. Ὕστερα συνάντησαν ἕλη καὶ ἦταν ἀδύνατο πιὰ νὰ προχωρήσῃ τ' αὐτοκίνητο. Κατέβηκαν καὶ μπῆκαν στὰ νερὰ ἕως τοὺς ἀστραγάλους.

— Μήτε βαρκούλα πουθενά! ἔκαμε ὁ μηχανικὸς κοιτάζοντας τριγύρω του.

Νύχτωνε ὁλοένα καὶ νύχτωνε γρήγορα, γιατί στὶς αὐτὲς ἡ νύχτα διαδέχεται ἀπότομα τὴν ἡμέρα. Ὥστε θᾶμεναν ἐκεῖ καὶ θὰ τοὺς ἔπιαναν σὰν τὸ ἐλάφι ποὺ τὄμπλεξαν μέσα στὰ νερά; Ὄχι, ἔπρεπε ν' ἀγωνιστοῦν ὡς τὰ τελευταῖα!

Μέσα στὴ λίμνη, ποὺ ἡ ὄχθη της βρισκόταν λίγα βήματα πιὸ ἐκεῖ, ἔπλεε ἕνας πολὺ χοντρὸς κορμὸς δέντρου. Ὁ μηχανικός, καθὼς τὸν εἶδε, σκέφθηκε μιὰ στιγμὴ κι' ὕστερα εἶπε:

—Ἔμπρός! Ὁ κορμὸς αὐτὸς θὰ μᾶς χρησιμεύσει γιὰ βάρκα!

Μὰ πρὶν ἀπ' ὅλα, ἔπρεπε νὰ γλυτώσουν τὸ μηχάνημα καὶ τὸ χειρόγραφο. Ἔκλεισαν τὰ χαρτιὰ μέσα στὸ κουτί, ἀνέβασαν τὸ κουτὶ πάνω σ' ἕνα πελώριο δέντρο καὶ τὄκρυψαν μέσα στὰ κλαριά του. Τὸ δέντρο αὐτὸ ἦταν μοναχικὸ μέσα στὴ λίμνη κι' εὔκολα θὰ τὸ ἀναγνώριζαν. Ὕστερα σκαρφάλωσαν κι' οἱ τρεῖς πάνω στὸν κορμὸ ποὺ ἔπλεε μέσα στὴ λίμνη, ἀφοῦ πῆραν μαζί τους καλάμια, ποὺ θὰ τοὺς χρησίμευαν γιὰ κουπιά.

Τὸ σχέδιο τοῦ μηχανικοῦ ἦταν νὰ σπρώξουν τὴν παράξενη σχεδία τους ὡς που νὰ συναντήσουν τὸ ποτάμι κι' ἀπὸ κεῖ ν' ἀφήσουν νὰ παρασυρθοῦν ἀπὸ τὸ ρεῦμα. Κάπου θὰ βρισκόταν ἕνα χωριουδάκι. Ἐκεῖ θᾶβγαιναν καὶ θὰ ζητοῦσαν τὴ φιλοξενία τῶν κατοίκων. Τὸ σχέδιο αὐτὸ ἦταν βέβαια ἔξυπνο. Μὰ βλέπετε, ὁ μηχανικὸς δὲν εἶχε λογαριάσει τὸ πεῖσμα καὶ τὴν ἐπιμονὴ τῆς γυναίκας ἐκείνης, ποὺ ἔκανε τὰ πάντα γιὰ νὰ τοὺς φτάσει.

Μιὰ ὥρα εἶχε περάσει ἀπὸ τότε ποὺ εἶχαν ἀρχίσει τὸ θαλάσσιο ταξίδι τους, ὅταν ἄκουσαν φωνὲς καὶ κρότο καλαμιῶν ποὺσπαζαν.

—Ἔρχονται! φώναξε ὁ Φραγκίσκος ποὺ, μέσα στὸ μισοσκόταδο, εἶχε διακρίνει τὸ λευκὸ καπέλλο τῆς μίς Μαργκαρὲτ πάνω σ' ἕναν ἐλέφαντα, ποὺ πήγαινε πρῶτος στὴ συνοδεία.

Οἱ ἐλέφαντες δὲν ἐλογάριαζαν καθόλου τὸ νερό, ποὺ ἔφτανε ὡς τὴν κοιλιά τους καὶ προχωροῦσαν ἀργὰ μὰ σταθερά. Οἱ τρεῖς φίλοι μας κατάλαβαν ὅτι σὲ λίγα λεπτὰ θὰ ἦταν πιασμένοι. Τότε ὁ Φραγκίσκος θυμήθηκε ἕνα παιγνίδι ποὺ ἔκαναν τὰ Μασσαλιωτόπουλα, ὅταν ἔπαιρναν τὸ μπάνιο τους ἀπὸ γιαλό. Βουτοῦσαν, κρατώντας στὸ στόμα ἕνα καλάμι ποὺ ἔβγαινε ἔξω ἀπὸ τὸ νερὸ καὶ χρησίμευε γιὰ ν' ἀνασαίνουν. Μ'αὐτὸ τὸν τρόπο μποροῦσαν νὰ μένουν κάτω ἀπ' τὸ νερὸ ὅσην ὥρα ἤθελαν.

«Ὁ ἀρχηγὸς τοῦ Σιδερένιου Χεριοῦ περίμενε ἀπαθής...» (Σελ. 247, στ. α'.)

Ὁ μηχανικὸς βρῆκε ἀξιοθαύμαστη τὴν ἰδέα τοῦ παιδιοῦ. Μήπως ἄλλωστε ὑπῆρχε κι' ἄλλος τρόπος νὰ γλυτώσουν αὐτὴ τὴ στιγμή; Ἔκοψε μὲ τὸ σουγιά του τρία καλάμια ὡς ἕνα μέτρο μῆκος, τὰ τρύπησε στοὺς κόμπους κι' ἔδωσε ἀπὸ ἕνα στὸ κάθε παιδί. Τὴ στιγμὴ ἀκριβῶς ποὺ ὁ ἀρχηγὸς ἔμελλε νὰ τοὺς διακρίνει, ἀφέθηκαν κι' οἱ τρεῖς νὰ πᾶνε στὸν πάτο, μὲ τὸ καλάμι τους στὸ στόμα.

Ἔμειναν μισὴ ὥρα πάνω-κάτω ἔτσι, ἀνασαίνοντας μὲ ἀρκετὴν εὐκολία μὲ τὸ πρωτόγονο αὐτὸ μέσο. Ὅταν ὁ Φραγκίσκος νὰ βγάλῃ ἔξω τὸ κεφάλι, ἄφισε μιὰ φωνὴ θριάμβου: Ἦταν βαθειὰ νύχτα πιὰ κι' ἐκεῖ κάτω, μακρυά, πολὺ μακρυά, φαινόνταν ἀναμμένοι δαυλοὶ ποὺ ἔφευγαν. Ἦταν ὁ ἀρχηγὸς κι' ἡ συνοδεία του, ποὺ εἶχαν ψάξει ἄδικα ὅλη τὴ λίμνη.

Ὁ μηχανικὸς καὶ τὰ παιδιὰ βγῆκαν ἀπὸ τὰ νερὰ κι' ἀνέβηκαν πάνω στὸ δέντρο, ὅπου εἶχαν κρυμμένο τὸ μηχάνημα. Ἐκεῖ πέρασαν τὴ νύχτα τους, ὄχι βέβαια καὶ πολὺ εὐχάριστα μὲ τὰ μουσκεμμένα ρούχα τους· ἀλλὰ ἦταν τόσο εὐτυχισμένοι ποὺ

εἶχαν ξεφύγει ἀπὸ τὰ νύχια τῆς τρομερῆς ἐκείνης γυναίκας, ὥστε δὲν αἰσθάνονταν τίς παροδικὲς αὐτὲς στενοχώριες.

Ἐπιτέλους ἦταν ἐλεύθεροι, ναί, ἐλεύθεροι! Κι' εἶχαν μαζί τους καὶ τὸ πολύτιμο μηχάνημα!

Ἀδρὶο κιόλας θἄβρισκαν μιὰ βάρκα, ποὺ θὰ τοὺς ἔβγαζε σὲ ὁποιοδήποτε χωριὸ τῆς γαλλικῆς κυριαρχίας, καὶ θὰ πήγαιναν ἴσια στὸν κυβερνήτη νὰ καταγγείλουν τὴν τρομερὴ αὐτὴ συμμορία τοῦ Σιδερένιου Χεριοῦ, ποὺ τώρα ἤξεραν ὅλα τὰ μυστικά της.

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'

Ἡ φιλοξενία τοῦ κ. Σαβουρῶ

— Πλέῦ!

— Ρήντυ!

Τέσσερα παιδιὰ ἔπαιζαν τέννις μέσα σ' ἕνα πάρκο. Τὸ «τερραίν» δὲν ἦταν καὶ πολὺ ὁμαλό, γιατὶ τὸ πάρκο εἶχε μείνει στὴ διάθεση μιᾶς φυσικῆς βλάστησης. Ἀλλὰ τί μᾶς νοιάζει: Μέσα στὰ τέσσερα αὐτὰ παιδιά, ξαναβρίσκουμε τοὺς δυὸ παλιούς μας φίλους, τὸ Φραγκίσκο καὶ τὴ Λούρη, ποὺ παίζουν μὲ δυὸ ἄλλα κορίτσια, ποὺ ἦταν ντυμένα κάπως παράξενα: πάνω ἀπὸ τὶς κατάλευκες φούστες, φοροῦσαν ριχτὸ ἕνα μανδύα ἀνατολίτικο.

Μὰ πῶς ἄραγε ἡ κόρη τοῦ κ. Καρινοῦ κι' ὁ μικρός της φίλος, ποὺ τοὺς ἀφίσαμε σκαρφαλωμένους πάνω σ' ἕνα δέντρο, μέσα σὲ μιὰ ἔρημη λίμνη, ἔπαιζαν σήμερα ἥσυχα-ἥσυχα, ρίχνοντας ἄσπρες μπάλλες μὲ τὴ ρακέττα, στὸν κῆπο τοῦ διοικητῆ τοῦ εὐρωπαϊκοῦ σταθμοῦ τοῦ Νταλά;

Αὐτὸ θὰ τὸ ἰδοῦμε ἀμέσως.

Εἶχε περάσει ἕνας μήνας πάνω-κάτω ἀπὸ τὴν ἡμέρα ποὺ ὁ μηχανικός, μὲ τὴ βοήθεια τοῦ Φραγκίσκου, εἶχε τόσο ἐπιδέξια καταφέρει νὰ τὸ σκάσει ἀπὸ τὴ φυλακὴ τῆς μὶς Μαργκαρέτ. Μέσα σ' αὐτὸ τὸ μήνα, εἶχε διασχίσει τὸ διάστημα ποὺ χωρίζει τὸ Ἀγκὸρ ἀπὸ τὸ Λάγκ-Μπιάν. Αὐτὸ βρίσκεται στὸ Νότιο Ἀννάμ.

Στὴν ἀρχή, ὁ κ. Καρινὸ σκέφθηκε νὰ καταβεῖ ὣς τὸ Μπανάμ, γιὰ νὰ πάει ὕστερα στὸ Σαϊγκόν. Μὰ γρήγορα ἄφισε αὐτὸ τὸ σχέδιο, γιατὶ μάντεψε ὅτι οἱ ἄνθρωποι τῆς μὶς Μαργκαρὲτ θὰ φρόντιζαν νὰ τοῦ κλείσουν τὸ δρόμο τοῦ Σαϊγκὸν καὶ νὰ τὸν πιάσουν. Γι' αὐτὸ ἄλλαξε δρομολόγιο. Νοίκιασε μιὰ βάρκα ἀπὸ τοὺς ἰθαγενεῖς (εὐτυχῶς εἶχε μαζί του τὸ πορτοφόλι του μὲ ἀρκετὰ χρήματα) καὶ ἔφτασε στὸ Νότιο Ἀννάμ, ἀναζητώντας τρόπο νὰ φτάσει σ' ἕνα γαλλικὸ σταθμό, γιὰ νὰ ζητήσει τὴν προστασία τῆς ἐξουσίας.

Τέλος, καθὼς περιπλανιόταν ἀπὸ χωριὸ σὲ χωριό, τοῦδωσαν νὰ καταλάβει μιὰ μέρα, ὅτι κάπου κοντὰ ὑπῆρχαν Γάλλοι. Ρώτησε, ἔμαθε καὶ βρῆκε τὸν κ. Σαβουρώ. Ὁ κ. Σαβουρὼ ἦταν διοικητὴς τοῦ εὐρωπαϊκοῦ σταθμοῦ τοῦ Νταλὰ κ' εἶχ' ἔρθει τὶς ἡμέρες ἐκεῖνες στὰ χωριὰ γιὰ νὰ στρατολογήσει ἰθαγενεῖς ἐργάτες γιὰ τὰ δημόσια ἔργα.

Ὁ κ. Σαβουρὼ ἦταν ἐξαίρετος ἄνθρωπος, ἄλλοτε δημοτικὸς σύμβουλος στὸ Παρίσι. Χάρηκε πολὺ ὅταν γνωρίστηκε μὲ τὸ μηχανικὸ καὶ μὲ τὰ παιδιά.

—Ἐλᾶτε μαζί μου στὸ Νταλά, εἶπε. Ἐκεῖ τουλάχιστο θὰ εἶστε ἀσφαλισμένοι, ἂν καί, ἀπὸ τὸν καιρὸ τοῦ πολέμου, μᾶς πῆραν ὅλη σχεδὸν τὴ φρουρά μας. Ἀλλά, ὅπως νἆναι, θὰ βροῦμε ἕνα μέσο νὰ σᾶς στείλουμε σίγουρα στὸ Σαϊγκόν.

Φυσικά, ὁ κ. Καρινὸ δέχτηκε πρόθυμα αὐτὴ τὴν πρόταση κι' ἔτσι πῆγε στὸ Νταλά, μαζὶ μὲ τὸν κ. Διοικητὴ καὶ μὲ τοὺς ἑκατὸν πενήντα ἰθαγενεῖς ποὺ εἶχε στρατολογήσει γιὰ τὰ δημόσια ἔργα.

Ἡ ζωὴ στὸ Νταλὰ δὲν ἦταν καθόλου δυσάρεστη γιὰ τὸ μηχανικὸ κι' ἐνθουσίαζε τὰ παιδιά, ποὺ ἔκαναν πολὺ καλὴ παρέα μὲ τὶς μικρὲς δεσποινίδες Ἰωάννα καὶ Λουκιανή, κόρες τοῦ κ. Διοικητῆ. Ἦταν δυὸ κορίτσια πολὺ ἔξυπνα καὶ μὲ πολὺ καλὴ καρδιὰ καὶ μαγέψαν ἀμέσως τοὺς δυὸ φίλους μας.

Ὁ κ. Καρινὸ ἔβρισκε κάποιο ἐνδιαφέρο στὰ ἔργα τῆς νέας αὐτῆς χώρας καὶ περίμενε χωρὶς ἀνυπομονησία τὴν ἀπάντηση στὸ ἐπίσημο τηλεγράφημα, ποὺ εἶχε στείλει ὁ διοικητὴς στὸ συνάδελφό του, διοικητὴ τοῦ Σαϊγκόν, παρακαλώντας τον νὰ διευκολύνει τὸ ταξίδι τοῦ μηχανικοῦ. Ὥστε ἡ εὐχάριστη αὐτὴ διαμονὴ στὸ Νταλὰ θὰ βαστοῦσε πολὺν καιρό, ἂν δὲν τύχαιν' ἕνα περιστατικὸ ποὺ κανένας δὲν τὸχε προβλέψει.

Μιὰ μέρα, ὁ κ. Σαβουρὼ ἐπρότεινε στὴν οἰκογένειά του καὶ στοὺς ξένους του νὰ πᾶνε στὸ κυνήγι, ποὺ θἄκαναν τ' ἀπόγεμμα οἱ ἰθαγενεῖς καὶ θἄπιαναν ἄγριους βουβάλους, ἐλέφαντες κι' ἴσως καὶ τίγρεις. Ἡ πρόταση αὐτὴ τοὺς ὅλους, ἰδίως τὰ παιδιὰ κι' ἔτσι, σὲ δυὸ ὧρες, ἡ συνοδεία ξεκινοῦσε, περνώντας θριαμβευτικὰ τὸ μεγάλο δρόμο τοῦ Νταλά, ποὺ ἦταν σχεδὸν ἔρημος.

Πρῶτος-πρῶτος ὁ κ. διοικητής, μὲ τὴν ἄσπρη του κάσκα καὶ τὴν πίπα στὸ στόμα, βάδιζε καμαρωτός, κουνώντας τὸ μπαστούνι του καὶ κρατώντας ἀπὸ τὸ μπράτσο τὸν κ. Καρινό. Ἀπὸ πίσω ἀκολουθοῦσαν οἱ πάνινες κούνιες, ποὺ τὶς κουβαλοῦν οἱ ἰθαγενεῖς κι' ἀποτελοῦν τὰ μόνα ἀναπαυτικὰ μεταφορικὰ μέσα γιὰ ἐκδρομὲς καὶ ταξίδια σ' αὐτὲς τὶς χῶρες. Τέλος, τὴ συνοδεία τὴν ἔκλειναν πέντε στρατιῶτες κι' ἕνας δεκανέας, δηλαδὴ ὅλη ἡ στρατιωτικὴ ποὺ εἶχε στὴ διάθεσή του ὁ κ. Διοικητής. Εὐθὺς μόλις βγῆκαν ἀπὸ τὸ Νταλά, ἀνηφόρισαν μέσα σ' ἕνα δάσος ἀπὸ ἔλατα, ὅπου μοσκοβολοῦσε τὸ ρετσίνι. Ὁ ἀέρας ἦταν πιὸ ἐλαφρὸς κι' ἡ ἀναπνοὴ εὐκολότερη. Κατὰ τὶς τέσσερις τἀπόγεμμα, τὸ καραβάνι ἔφτασε στὴν περιοχὴ τοῦ κυνηγιοῦ. Ἡτάν' ἕνα ὁρεπέδιο, ὅπου εἶχαν χαράξει ἕνα μεγάλο τετράγωνο σκεπασμένο μὲ χῶμα καὶ κλαριά.

Ὁ κ. Σαβουρὼ ἐξήγησε στοὺς ξένους του ὅτι στὰ μέρη αὐτά, τὰ ἄγρια θηρία ἔχουν τὴ συνήθεια νὰ περνοῦν κοπαδιαστὰ πάντα ἀπὸ ὁρισμένους δρόμους, μέσα ἀπὸ τὰ δάση. Οἱ ἰθαγενεῖς, ποὺ ξέρουν αὐτὲς τὶς συνήθειές τους, στήνουν τὶς παγίδες τους σ' αὐτοὺς τοὺς δρόμους. Ἡ πιὸ συνειθισμένη παγίδα εἶναι ὁ σκεπασμένος λάκκος, σαν αὐτὸν ποὺ ἔβλεπαν τώρα.

Καθὼς τὰ παιδιὰ πλησίαζαν νὰ ἰδοῦν ἀπὸ κοντὰ τὴν παγίδα, ἀκούστηκαν ξαφνικὰ τουφεκιὲς κι' οἱ ἰθαγενεῖς τὄβαλαν στὰ πόδια τρομαγμένοι. Ὁ κ. Καρινό, ἀνήσυχος, ἔτρεξε στὸ διοικητὴ νὰ τὸν ρωτήσει τί ἔτρεχε. Μὰ μήτε ὁ κ. Σαβουρὼ μποροῦσε νὰ ἐξηγήσει τὸ τουφεκίδι ἐκεῖνο καὶ ρώτησε κι' αὐτὸς τὸ δεκανέα τῆς φρουρᾶς του. Ὁ δεκανέας ὅμως δὲν πρόφτασε νὰ πεῖ τὴ γνώμη του, γιατὶ μέσ' ἀπ' τὸ πυκνὸ δάσος πρόβαλαν καμμιὰ τριανταριὰ λευκοφορεμένοι στρατιῶτες μὲ τὰ πρόσωπα σκεπασμένα, ποὺ ὁ κ. Καρινὸ τοὺς γνώρισε ἀμέσως:

— Οἱ λῃστὲς τοῦ Σιδερένιου Χεριοῦ!

Μὰ κι' ἂν εἶχε τὴν παραμικρὴ ἀμφιβολία, θὰ βεβαιωνόταν ὅτι καλὰ τοὺς εἶχε ἀναγνωρίσει, ὅταν εἶδε τὴ κομψὴ σιλουέττα τῆς μὶς Μαργκαρέτ.

—Ἡ μὶς Μαργκαρέτ, φώναξε, μᾶς κυνήγησε ἴσαμε δῶ!

Ὁ μηχανικὸς εἶχε πάει σ' αὐτὴ τὴν ἐκδρομή, χωρὶς νὰ πάρει μαζί του τὸ ρεβόλβερ του. Κατάλαβε εὐθὺς ὅτι κάθε ἀντίσταση θὰ ἦταν μάταιη, ὡστόσο ρώτησε τὸν κ. Σαβουρώ:

—Κύριε Διοικητή, μποροῦμε νὰ πολεμήσουμε; Εἶναι οἱ λῃστὲς τοῦ Σιδερένιου Χεριοῦ ποὺ σᾶς ἔλεγα...

Ὁ καλὸς ἄνθρωπος πῆγε νὰ καθησυχάσει τὸ μηχανικό:

—Ἔννοια σας, θὰ ἐξηγηθῶ ἐγὼ μαζί τους!

Προχώρησε εὐγενικὰ πρὸς τὸν ἀρχηγό, ποὺ στεκόταν μπρὸς ἀπὸ τοὺς ἄλλους:

— Κύριε, ἄρχισε νὰ λέει...

— Μπορεῖτε νὰ λέτε Δεσποινίς, τὸν διέκοψε ὁ κ. Καρινό, καταφουρκισμένος γιατὶ ἔβλεπε ὅτι δὲ θὰ μποροῦσε νἀντισταθῆ. Τὸ ὑποκείμενο αὐτὸ εἶναι μιὰ γυναίκα, κύριε Διοικητή, καὶ

τὴν ἀναγνωρίζω, μ' ὅλο ποὺ φορεῖ τὴν ἄσπρη αὐτὴ μάσκα.

Ἡ ἄσπρη μάσκα δὲ σάλεψε διόλου. Ὁ ἀρχηγὸς τοῦ Σιδερένιου Χεριοῦ περίμενε ἀπαθὴς κι' ἀκίνητος, μὲ τὸ ρεβόλβερ στὸ χέρι.

—Δεσποινίς, ἄρχισε πάλι νὰ λέει ὁ διοικητής, εἶμαι ὑποχρεωμένος νὰ σᾶς προειδοποιήσω ὅτι ὁ νόμος τιμωρεῖ πολὺ αὐστηρὰ τὴν πράξη σας αὐτή, δηλαδὴ τὴν κατάληψη μ' ἔνοπλο στρατὸ ἑνὸς ἐδάφους, ποὺ διατελεῖ ὑπὸ τὴ Γαλλικὴ προστασία. Σᾶς διατάσσω ν' ἀποσυρθῆτε!

Ἕνα χλευαστικὸ γέλιο βγῆκε ἀπὸ τὴν ἄσπρη μάσκα.

— Γιὰ δεύτερη φορά, εἶπε ὁ κ. Σαβουρώ, σᾶς διατάσσω ν' ἀποσυρθῆτε!

Τότε ἀκούστηκε μιὰ φωνὴ ποὺ ὁ κ. Καρινὸ τὴν ἐγνώριζε πολὺ καλά.

— Θὰ φύγω, εἶπε ἡ φωνὴ αὐτή, ἀφοῦ πάρω μαζί μου τὸν κ. Καρινὸ καὶ τὰ δυὸ παιδιά.

— Τότε λοιπόν, ἀποκρίθηκε ὁ κ. Σαβουρώ, εὐγενὴς πάντα κι' ἀξιοπρεπὴς σὰν νὰ ἀγόρευε στὸ δημοτικὸ συμβούλιο, θὰ κάμω χρήση τῆς βίας.

Καὶ γυρίζοντας στὴ φρουρά του, πρόσταξε:

—Δεκανέα, μπορεῖς ν' ἀρχίσῃς πῦρ!.. Μᾶς τὸ ἐπιβάλλει ἡ τιμὴ τῆς Γαλλικῆς σημαίας!

— Κύριε Διοικητή, ἀποκρίθηκε ὁ δεκανέας μὲ ἀξιολύπητη φωνή, δὲν ἔχουμε φυσίγγια...

Νέο χλευαστικὸ γέλιο ἀκούστηκε κάτω ἀπὸ τὴν ἄσπρη μάσκα κι' ὁ κ. Καρινὸ κατάλαβε ὅτι κάθ' ἐλπίδα ἦταν χαμένη. Κι' αὐτὸς καὶ τὰ παιδιὰ ἔμελλαν πάλι νὰ πέσουν στὰ χέρια τῆς τρομερῆς αὐτῆς γυναίκας. Ἔμελλαν πάλι νὰ φυλακισθοῦν στὸ παλάτι τῶν Ἐρεπίων, κι' αὐτὴ τὴ φορὰ γιὰ νὰ μὴν ξαναβγοῦνε πιά.

Οἱ λευκοφορεμένοι ἄνθρωποι τοῦ Σιδερένιου Χεριοῦ σχημάτιζαν ὁλόενα καὶ στενότερο κύκλο τριγύρω τους, ἐνῷ ὁ κ. Διοικητὴς ἀγόρευε ἀκόμα κι' οἱ πέντε στρατιῶτες τῆς φρουρᾶς ἔμεναν μὲ σταυρωμένα τὰ χέρια. Ὡρισμένως δὲν ὑπῆρχε ἐλπίδα. Ἢ ἔπρεπε νὰ ὑποχωρήσῃ καὶ νὰ παραδοθῆ, ἢ νὰ σκοτωθῆ κι' αὐτὸς καὶ τὰ παιδιά.

— Καὶ τί γυρεύετε ἀπὸ μένα; ρώτησε τὸν ἀρχηγό.

— Θὰ πᾶτε στὸ Διοικητήριο, νὰ φέρετε τὸ μηχάνημα, καὶ ὕστερα θὰ μὲ ἀκολουθήσετε, μαζὶ μὲ τὰ παιδιά.

— Καὶ ποῦ θὰ μᾶς πάτε;

— Θὰ τὸ μάθετε ἀργότερα... Πρέπει νὰ ξέρετε, κ. Καρινό, ὅτι δὲ γλυτώνει κανεὶς εὔκολα ἀπὸ τὰ χέρια μου.

Ὁ ἀρχηγὸς γύρισε τότε στὸν ὑπαρχηγό του καὶ τοῦδωσε μιὰ διαταγή, μὲ σιγανὴ φωνή.

(Ἀκολουθεῖ) **ΜΙΧ. Δ. ΣΤΑΣΙΝΟΠΟΥΛΟΣ**

ΓΛΩΣΣΟΔΕΤΕΣ

[Μοῦ ἔστειλαν ἕνα χαριτωμένο βιβλιαράκι: «Παιχνίδια καὶ Τραγοῦδια λαϊκὰ γιὰ παιδιὰ 7 χρονῶν κι' ἀπάνω». Τὸ τύπωσε ὁ ἐκδότης κ. Δημητράκος, ἀλλὰ δὲν ἔχει οὔτε τὄνομα τοῦ συλλέκτη, οὔτε τὄνομα τοῦ ζωγράφου. Γιατὶ ὅλα σχεδὸν τὰ τραγουδάκια καὶ τὰ παιχνίδια συνοδεύονται κι' ἀπὸ ζωηρότατα σκίτσα, καὶ μερικὰ ἔχουν καὶ τὴ μουσική τους. Ἀπ' αὐτὸ τὸ βιβλιαράκι ἀντιγράφω ἐδῶ μερικὰ λαϊκὰ στιχάκια, ἀπὸ κεῖνα ποὺ εἶναι καμωμένα ἐπίτηδες ὥστε νὰ μπερδεύεται ἐκεῖνος ποὺ τὰ λέει γρήγορα. Ὁ συλλέκτης τὰ ὀνομάζει *γλωσσοδέτες*. Ἐγὼ ὅμως ὡς τώρα τἄλεγα *γλωσσοσόετες*, γιατὶ μ' αὐτὰ τὸ παιδὶ γυμνάζεται νὰ μιλῇ, νὰ μεγάλες καὶ δύσκολες λέξεις, δηλαδὴ λύνεται ἡ γλῶσσα του καὶ τρέχει. Ἂς εἶναι καὶ γλωσσολύτες καὶ γλωσσοδέτες μαζί. Μπορεῖ κανεὶς νὰ τὰ πῇ ὅπως θέλει. — Σ. τ. Δ.]

Ἄσπρη πέτρα ξέξασπρη
Κι' ἀπ' τὸν ἥλιο ξεξασπρότερη.

Καλημέρα, καμηλάρη,
Καμηλάρη, καλημέρα!

Τὸ βράχο-βράχο πήγαινα
Τοῦ βλάχου τὰ σφαχτά 'τρωγα.

Κούπα καπακωτή,
Κούπα καπακωμένη,

Κούπα ξεκαπάκωτη,
Κούπα ξεκαπακωμένη.

Ποντικὸς τρυπάει τὸ κρούπι
Κι' ἂν τρυπήσῃ αὐτὸ τὸ κρούπι,
Ὦ χαρὰ στὸν πόντικα,
τὸν ποντικοτρυποκρούστη.

Πέφτη ἔκοψα τὸ πέφκο,
Πέφτη πέφτει ὁ πεῦκος κάτω;

Ἡ συκιά μας ἡ διπλή,
Ἡ διπλογυρι-γυριστή,
Κάνει τὰ σῦκα τὰ διπλά,
Τὰ διπλογυρι-γυριστά.
Πάει ὁ σκύλος ὁ διπλός,
Ὁ διπλογυρι-γυριστός.
Νὰ φάῃ τὰ σῦκα τὰ διπλά,
Τὰ διπλογυρι-γυριστά.

Ἐβγῆκα στὴν πήλινη, τὴ δήλινη,
στὴν πιρνολινοκούκουδη,
νὰ μαζέψω τὰ πήλινα, τὰ δήλινα,
τὰ πιρνολινοκούκουδα·
κι' ἤρθ' ὁ λύκος ὁ πήλινος, ὁ δήλινος,
ὁ πιρνολινοκούκουδος,
νὰ μοῦ φάῃ τὴν ὄρνιθα
τὴν πήλινη, τὴ δήλινη
τὴν πιρνολινοκούκουδη,
ποὺ κάνει τ' αὐγά
τὰ πήλινα, τὰ δήλινα.
τὰ πιρνολινοκούκουδα.

Ο ΛΕΥΚΟΣ ΧΟΡΟΣ ΚΙ' Η ΜΑΥΡΗ ΑΡΚΟΥΔΑ

[ΑΝΑΓΝΩΣΜΑ ΓΙΑ ΜΙΚΡΑ ΚΑΙ ΜΕΓΑΛΑ ΠΑΙΔΙΑ]

ΚΘ'.

«Μὲ παίρνει γι' ἀληθινή!» σκέφτηκε ὁ σιὸρ-Πίπης. Κι' ἡ αὐτὴ τοῦδωσε μιὰ σταλιὰ θάρρος.

Χάϊδεψε λιγάκι κι' αὐτὸς τὴν Ἀράπα, ἔπειτα τῆς ξέφυγε, τῆς γλύστρησε καί, γρήγορα-γρήγορα, ἀνέβηκε τὴν ἐσωτερικὴ σκαλίτσα τοῦ πύργου καὶ βρέθηκε ψηλά.

Ἡ Ἀράπα τὸν ἀκολούθησε σὰ σκυλάκι γουλλίζοντας ἀπὸ εὐχαρίστηση. Καὶ νά τις τώρα κεῖ - πάνω καὶ τὶς δυὸ ἀρκούδες, τὴν ἀληθινὴ καὶ τὴν ψεύτικη, τὴ μιὰ ἀντίκρυ στὴν ἄλλη, νὰ κοιτάζονται... νὰ κοιτάζονται προσεχτικὰ καὶ φιλικότατα.

Μιὰ ὁλάκερη ὥρα πέρασε ἔτσι. Κοντεύει νὰ ξημερώσῃ...

«Μὲ κατάλαβε ἄραγε, συλλογίζεται μὲ ἀνησυχία ὁ κόντε-Πίπης, ἢ μὲ παίρνει ἀκόμα γι' ἀρκούδα; Εἶμαι ἀρκούδα ἢ δὲν εἶμαι; Ἐδῶ εἶναι τὸ ζήτημα!.. Ἂν εἶμαι ἀρκούδα, ζῶ· ἂν δὲν εἶμαι, πεθαίνω!

«Ὅμως κάτι πρέπει νὰ κάμω. Μὰ τί; Νὰ βγάλω αὐτὰ τὰ ἀρκουδίστικα; Ἀλίμονο! εἶναι ἱκανὴ νὰ μὲ κατασπαράξῃ πρὶν προφτάσω νὰ βγάλω τὸ κεφάλι! Κι' ἔτσι πεινασμένη καθὼς εἶναι, γιατὶ ποιὸς ξέρει πόσες μέρες ἔχει νὰ φάῃ!...»

Ἐνῷ ὁ κόντε-Πίπης συλλογιζόταν αὐτά, ἡ Ἀράπα τὸν πλησίασε.

(Ἀκολουθεῖ) **Η ΚΥΡΑ ΜΑΡΘΑ**

ΑΘΗΝΑΪΚΑΙ ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ

Η ΕΞΟΧΗ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ

Ἀγαπητοί μου,

Ἂν ἤμουν στὴν ἡλικία σας, — καὶ φυσικὰ ἂν εἶχα τὸν τρόπο, — θὰ πήγαινα νὰ περάσω τὶς διακοπές, ἢ τουλάχιστο ἕνα μήνα, στὴ Θερινὴ Κατασκήνωση τῆς Χριστιανικῆς Ἀδελφότητος τῶν Νέων. Προχτὲς ἔλαβα τὴ σχετικὴ προκήρυξη καὶ μὰ τὴν ἀλήθεια ζήλεψα τὰ παιδιὰ ποὺ θὰ πάνε. Τί ὄμορφα θὰ περάσουν, μὲ καλὴ συντροφιά, μὲ καλοὺς ἀρχηγούς, μὲ καλοὺς ὁδηγούς, στὴ μαγευτικὴ ἐκείνη παραλία τοῦ Πηλίου, ἐκεῖ-κοντὰ στὸν Ἅγιο Ἰωάννη, στὸ Μούρεσι, στὶς Τσαγγαράδες, στὸν Κισσό! (Κι' ἂς ποῦν τί παράδεισος εἶν' αὐτὰ νὰ μέρη ὅσοι τὰ ξέρουν!..) Θυμοῦμαι ἀπὸ πέρσυ, ἀπὸ πρόπερσυ, μὲ τί ἐνθουσιασμὸ μᾶς ἔγραφαν οἱ «κατασκηνίτες» τῆς Ἀδελφότητος, ποὺ οἱ περισσότεροι ἦταν καὶ Διαπλασόπουλα. Κάποτε μάλιστα ἔλαβα καὶ μιὰ χαριτωμένη φωτογραφία μὲ τὶς ὑπογραφὲς ὁλονῶν. Φαινόνταν κατευχαριστημένοι, εὐτυχισμένοι, μακάριοι. Μὰ καὶ πῶς νὰ μὴν εἶναι μὲ τὴ φύση ποὺ ἀπολάμβαναν καὶ τὴ ποὺ ἔκαναν στὴν Κατασκήνωση;

Τὸ πρωΐ, μὲ τὸ ἐγερτήριο, νίψιμο ἢ βουτιὰ στὴ θάλασσα καὶ λίγη γυμναστική. Στὶς ἑπτά, προσευχή, ἀνύψωση τῆς σημαίας, πρόγευμα. Ὕστερα λίγο νοικοκυριό, — φυσικά, οἱ σκηνὲς θέλουν ἀέρισμα, συγύρισμα, — συζήτηση, κολύμπι καὶ γυμναστικὴ ὡς τὸ μεσημέρι. Μετὰ τὸ γεῦμα, ἀνάπαυση, διάβασμα, ἀλληλογραφία. Καὶ πάλι παιχνίδια κι' ἀγωνίσματα, φουτ-μπώλ, κολύμπι, πρακτικὰ μαθήματα ὑγιεινῆς, πρώτων βοηθειῶν κλπ. ὡς τὴ δύση τοῦ ἡλίου. Ὑποστολὴ τότε τῆς σημαίας, δεῖπνο, ἥσυχα παιχνίδια, ὁμιλίες, διαλέξεις, θέατρο, κινηματογράφος, τέλος προσευχή, ὕπνος... Τί ὡραία ἡ ταχτικὴ ἡμέρα! Χωριστὰ οἱ ἔκτακτες τῶν ἐκδρομῶν, τῶν ὀρειβασιῶν, τῶν ἐπισκέψεων, τῶν δεξιώσεων...

Κάθε παιδί, μαθητής, ἀπὸ 12-16 χρονῶν, γιὰ νὰ γίνῃ δεκτὸς στὴν Κατασκήνωση τῆς Χ. Α. Ν., πρέπει νἄχῃ: πιστοποιητικὸ τοῦ Γυμνασιάρχη του ἢ τοῦ Σχολάρχη του πὼς εἶναι καλὸ παιδί· τρεῖς περίπου χιλιάδες δραχμὲς γιὰ τὰ ἔξοδά του, — ναῦλα, τροφεῖα δυὸ μηνῶν, χαρτζιλίκι, — καὶ μιὰ βαλίτσα μὲ τὰ πράγματά του. Τὰ πράγματα αὐτὰ ἡ προκήρυξη τὰ χωρίζει σὲ ἀπαραίτητα καὶ σὲ προαιρετικά. Κι' ἀπαραίτητα εἶναι δυὸ-τρεῖς κουβέρτες, μιὰ χοντρὴ φανέλλα, ἕνα ἐπανωφόρι, — κάνει κρύο τὴ νύχτα κεῖ-πέρα! — μιὰ ἀλλαξιὰ ἀσπρόρρουχα, δυὸ-τρεῖς πετσέτες, ἕνα δεύτερο ζευγάρι παπούτσια γιὰ ἐκδρομές, τὰ χρεμώδη τῆς τουαλέτας κτλ. Καὶ προαιρετικά, κανένα μουσικὸ ὄργανο, καμμιὰ φωτογραφικὴ μηχανή, ἕνα ἠλεκτρικὸ λυχνάρι, τίποτε βιβλία γιὰ τὴ Βιβλιοθήκη τῆς Κατασκήνωσης, ψαλλίδι, ναυτικὴ πυξίδα καὶ ροῦχα γιὰ τὸ θέατρο, μασκαράτικα κτλ. Ἡ προκήρυξη προσθέτει «καὶ καλὴ διάθεση». Μὰ εἶναι δυνατὸ νὰ πάῃ κανεὶς μὲ τὴν κακή του σὲ τέτοιο παιδικὸ παράδεισο;

Σᾶς τὸ ξαναλέω: ἂν ἤμουν μαθητής, θὰ πήγαινα κι' ἐγώ. Ἔστω γιὰ ἕνα μόνο μήνα. Θὰ προτιμοῦσα τὴν Κατασκήνωση ἀπὸ κάθε ἄλλη ἐξοχή, κάθε ταξίδι. Προπάντων γιὰ τὴν ὀργάνωση, τὸ εἶδος τῆς ζωῆς καὶ τὴ συντροφιά. Ἀφίνω δὰ ὅτι θὰ κόστιζε στοὺς γονεῖς μου φθηνότερα ἀπὸ κάθε ἄλλη ἐξοχὴ ποὺ θὰ μοῦκαναν. Γιατὶ τί εἶναι σήμερα 1250 δραχμὲς γιὰ ἐξοχὴ ἑνὸς μηνός; Τίποτα, μὰ τὴν ἀλήθεια! Κι' ὁ λόγος τῆς μεγάλης αὐτῆς φθηνείας εἶναι ποὺ ἡ Ἀδελφότης καταβάλλει τὰ ὑπόλοιπα ἀπὸ τὸ ταμεῖο της, δωρεές, συνδρομὲς κλπ. Τὰ ἔξοδα δηλαδὴ μιᾶς τέτοιας Κατασκήνωσης, — ὀχτὼ σπιτάκια, ἕνα σωρὸ σκηνές, ἐγκαταστάσεις, κουβαλήματα, τροφὴ γιὰ τόσον κόσμο, καὶ τροφὴ ἀφθονη καὶ διαλεχτή, ὑπηρεσία κτλ. — ὑπερβαίνουν τὰ ἔσοδα κατὰ 50.000 δραχμές. Ἔ, αὐτὲς τὶς 50,000 τὶς βρίσκει καὶ τὶς πληρώνει ἡ Ἀδελφότης. Γι' αὐτὸ ἀπὸ κάθε παιδί, παίρνει σαράντα δραχμὲς τὴν ἡμέρα, ἐνῷ αὐτὰ ποὺ τοῦ δίνει ἀξίζουν τουλάχιστο τὰ διπλά.

Ὁπωσδήποτε, γιὰ νὰ πάῃ ἕνα παιδὶ νὰ περάσῃ ἕνα-δυὸ μῆνες στὸν Ἅγιο Ἰωάννη τοῦ Πηλίου καὶ νὰ χρησιμοποιήσῃ ἔτσι ὑγιεινά, ὠφέλιμα, θυμάσια τὸν καιρὸ τῆς ἐλευθερίας του, πρέπει νὰ εἶναι κάπως εὔπορο. Νὰ μποροῦν οἱ γονεῖς του νὰ διαθέσουν αὐτὸ τὸ ποσὸ τῶν 1800 δρ. — γιὰ ἕνα μῆνα ἂς ποῦμε μὲ τὰ μεταφορικά, — σχετικῶς βέβαια ἀσήμαντο, ἀλλὰ πάντα ἕνα ποσὸ σημαντικό. Ἔ, ὑπάρχουν πολλά, πλεῖστα καλὰ παιδιὰ ποὺ πηγαίνουν στὸ Σχολεῖο, ποὺ κοπιάζουν ὅλο τὸ χρόνο, ποὺ ἐξαντλοῦνται, ποὺ ἀδυνατοῦν, ποὺ ἔχουν ἀπόλυτη ἀνάγκη ἀπὸ λίγη ἐξοχή, λίγη θάλασσα, λίγο ἀέρα, μὰ ποὺ οἱ γονεῖς τους δὲν μποροῦν νὰ διαθέσουν οὔτε ὅσα χρειάζονται γιὰ νὰ τὰ στείλουν στὴν Κατασκήνωση τῆς Χ.Α.Ν. Ἡ Ἀδελφότης ὅμως συλλογίστηκε κι' αὐτὰ τὰ καϊμένα τὰ παιδιά, τὰ ἄπορα. Καὶ κάνει ἔκκληση στοὺς πλουσίους. Ἂν τῆς ἔκαναν μερικὲς γενναῖες δωρεὲς γι' αὐτὸ τὸ σκοπό, ἂν ἐμάζευε ἔτσι ἕνα μεγάλο ποσό, θὰ μποροῦσε νὰ παίρνῃ κάθε χρόνο καὶ κάμποσα καλὰ παιδιὰ ἀπ' αὐτὰ ποὺ δὲν ἔχουν τὰ μέσα νὰ πᾶνε μόνα τους. Καὶ θὰ διάλεγε βέβαια τὰ πιὸ ἐπιμελῆ, τὰ πιὸ ἄπορα καὶ τὰ πιὸ ἀδύνατα.

Σᾶς εἶπα ὅτι ἂν ἤμουν μαθητὴς καὶ εἶχα τὰ μέσα, θὰ πήγαινα στὴν Κατασκήνωση. Ἀλλ' ἂν ἤμουν πλούσιος, θὰ ἐπρόσφερα ὅσα περισσότερα μποροῦσα, γιὰ νὰ πηγαίνουν ἐκεῖ ἄπορα παιδιά. Θὰ ἔκανα μάλιστα ἕνα εἰδικὸ βραβεῖο γιὰ τὰ Σχολεῖα: ὁ μικρὸς ἄπορος, ὁ καλὸς μαθητὴς τοῦ Ἑλληνικοῦ, τοῦ Γυμνασίου, — γιατὶ ἀπὸ 12-16 χρονῶν μαθητὲς εἴπαμε πὼς δέχονται, — μαζὶ μὲ τὸ ἄριστα ἢ τὸ λίαν καλῶς τοῦ ἐνδεικτικοῦ του, θἄπαιρνε καὶ τὰ ἔξοδά του γιὰ ἑνὸς ἢ δύο μηνῶν Κατασκήνωση. Δυστυχῶς πλούσιος δὲν εἶμαι. Κι' ἄλλο δὲν μπορῶ νὰ κάμω παρὰ νὰ ὑψώσω τὴ φωνή μου. Ποιὸς ξέρει ὅμως! Κι' ἀπ' αὐτὴ τὴ στήλη ποὺ εἶναι γιὰ παιδιά, μπορεῖ νὰ τὴν ἀκούσῃ, κατὰ σύμπτωση, καὶ κανένας πλούσιος καλός, εὐαίσθητος, γενναῖος, καὶ νὰ κάμῃ ἐκεῖνο ποὺ δὲν μποροῦμε νὰ κάμουμε οὔτ' ἐγώ, οὔτε τὰ καλὰ παιδιὰ ποὺ μὲ διαβάζουν...

Σᾶς ἀσπάζομαι **ΦΑΙΔΩΝ**

Ο ΤΖΑΚ

[Μυθιστόρημα ALPHONSE DAUDET, διασκευασμένο γιὰ τὴν «Διάπλασι» ἀπὸ τὸν κ. Γρ. Ξενόπουλο].

— Συνέχεια ἀπὸ τὸ προηγούμενο —

Ὁ Τζὰκ ἦταν καταγοητευμένος. Ποτὲ δὲν εἶχε ἰδεῖ τόσα λιβάδια, τόσα ἀμπέλια, τόσα γάργαρα νερά.

—Ἂν τὸ βρεῖς, τί εἶναι σπαρμένο ἐδῶ; τὸν ρωτοῦσε ἡ Σεσίλη μπροστὰ σὲ καμμιὰ πράσινη πλαγιὰ ποὺ κατέβαινε κυματιστὴ πρὸς τὸ Σηκουάνα. Κριθάρι; στάρι; βρώμη;

Πάντα ὁ Τζὰκ ἔκανε λάθος. Κι' ἡ Σεσίλη φώναζε μὲ γέλια:

—Ἀκοῦς, παππού; Αὐτὸ ἐδῶ τὸ πῆρε γιὰ κριθάρι!

Καὶ τότε τὸν μάθαινε νὰ ξεχωρίζῃ τὰ χοντρά, τὰ γεμάτα στάχυα τοῦ σταριοῦ ἀπὸ τὰ πιὸ λεπτὰ καὶ μακριὰ τοῦ κριθαριοῦ ἢ τῆς σίκαλης.

Παντοῦ ὅπου φώνιαζαν τὸ γιατρό, ἔκαναν στὰ παιδιὰ τὴν καλύτερη ὑποδοχή,

Πότε σὲ κανένα μεγάλο χτῆμα, ὅπου, ἐνῷ ὁ κ. Ριβὰλ ἀνέβαινε τὴν ξύλινη σκάλα τοῦ σπιτιοῦ, τἄπαιρναν νὰ τοὺς δείξουν τὶς κλώσσες, τὸ ψωμὶ ποὺ ἔβγαινε ἀπ' τὸ φούρνο, τὶς ἀγελάδες ποὺ τὶς ἄρμεγαν ἀπέξω ἀπὸ τὸ σταῦλο· πότε σὲ κανέν' ἀπὸ τοὺς μύλους ἐκείνους ποὺ ἔμοιαζαν μὲ παλιοὺς πύργους, μαυροπράσινοι ἀπέξω, ἀπ' τὰ παράσιτα τῶν τοίχων, κάτασπροι μέσα, ἀπ' τὴ σκόνη τοῦ ἀλευριοῦ.

Πόσα ἔβλεπαν, πόσα μάθαιναν τὰ παιδιὰ παντοῦ ὅπου πήγαιναν μὲ τὸ γιατρό! Καὶ τὰ χάϊδευαν, τὰ κανάκευαν,

τὰ τρατάριζαν. Ὡς καὶ κριθαρόψωμο γιὰ τὸ ἄλογο τοὺς ἔδιναν, καὶ πάντα σχεδὸν εἶχαν νὰ πάρουν ἕνα καλαθάκι φρούτα «γιὰ τὴ γιαγιά»...

Οἱ χωρικοὶ ἐλάτρευαν τὸ γιατρό τους, ποὺ ἦταν τόσο καλὸς ἄνθρωπος καὶ τόσο λίγο κοίταζε τὸ συμφέρο του.

—Ἄλλος στὴ θέση του, ἔλεγαν, θὰ πλούτιζε. Αὐτὸς μᾶς τὰ χαρίζει ὅλα.

Τὸ βράδυ-βράδυ γύριζαν στὸ Ἐτιόλ. Ὤ, τί θελκτικοὶ κι' οἱ γυρισμοὶ αὐτοὶ μὲ τὸ λιοβασίλεμα, ἐνῷ ὁ Σηκουάνας κεῖ-πέρα κυλοῦσε σὰν ἀναλυτὸ χρυσάφι κι' ὅλη ἡ ἐξοχὴ ἔπαιρνε μιὰ ἀλλοιώτικη ὄψη καὶ φαινόταν σὰν ὀνειρευτὸ τοπίο τῆς Ἀνατολῆς.

—Ἐδῶ δὲ μοιάζει μὲ τὴ Ναζαρέτ; ἔλεγε στὸν Τζὰκ ἡ Σεσίλη ποὺ θυμόταν τὶς χρωματιστὲς ζωγραφιὲς τῆς Ἱερᾶς Ἱστορίας τῆς.

Καὶ τὰ παιδιά, γυρισμένα τόνα στ' ἄλλο, ἔλεγαν ἱστορίες, μύθους καὶ τραγούδια, ἐνῷ τάμαξάκι ἔτρεχε γοργὰ πρὸς τὸ δεῖπνο, ποὺ πάντα σχεδὸν ὁ Τζὰκ τὸ συμμεριζόταν.

Ἀπ' ὅλες αὐτὲς τὶς ἐκδρομὲς ποὺ ἔκαναν μαζί, ὁ γιατρὸς Ριβὰλ κατάλαβε πὼς ὁ μικρὸς Νταρζαντὸν ἦταν πολὺ ἔξυπνο παιδὶ καὶ πὼς τὰ μαθήματα ποὺ εἶχε λάβει, εἶχαν ἀφήσει πολλὰ ἴχνη στὸν ἐπιδεκτικό του νοῦ. Τὸν λυπήθηκε ἀκόμα πιὸ πολὺ γιὰ τὴν ὁλοφάνερη πιὰ ἀδιαφορία τῶν δικῶν του καί, μὲ τὴ συνειθισμένη του καλοσύνη, ἀποφάσισε νὰ τοὺς ἀναπληρώσῃ αὐτός. Ἔτσι κάθε μέρα, μετὰ τὸ γεῦμα, ἔπαιρνε τὸν Τζὰκ καὶ τοῦκανε μάθημα καμμιὰν ὥρα, θυσιάζοντας τὸ μεσημεριάτικο ὕπνο του, ποὺ γιὰ τὸν καϊμένο τὸν παπποῦ ἦταν κάτι τί...

Τὴ θυσία αὐτὴ τὴν καταλάβαινε ὁ Τζὰκ κι' ἔδαζε τὰ δυνατά του. Ἡ μελέτη ἄλλωστε ἦταν εὔκολη στὸ ἥσυχο κι' ἐργατικὸ σπιτάκι τῶν Ριβάλ. Ἡ Σεσίλη, παραστεκόταν πάντα σχεδὸν στὸ μάθημα, ἄκουγε μὲ θρησκευτικὴ προσοχὴ τὸ μικρό της φίλο νὰ διαβάζῃ ἢ νἀποστηθίζῃ, τὸν κοίταζε μὲ τὰ φωτεινά, τὰ σκεπτικά της μάτια σὰ νἄθελε νὰ τὸν βοηθῇ στὴν κατανόηση, καὶ φαινόταν χαρούμενη καὶ περήφανη ὅταν ὁ παππούς ἄπλωνε τὸ τετράδιο τοῦ Τζὰκ στὸ τραπέζι καί, ἔκπληκτος μαζὶ κι' εὐχαριστημένος, φώναζε: «ὥραῖα! μπράβο!»

Γιὰ τὰ μαθήματα αὐτά, ὁ Τζὰκ στὸ σπίτι δὲν ἔλεγε τίποτα. Τὰ κρατοῦσε μυστικά, γιὰ νὰ κάνῃ μιὰ μέρα ἔκπληξη τῆς μητέρας του καὶ νὰ τῆς ἀποδείξῃ πὼς δὲν εἶχε καθόλου δίκιο ὁ πατριός ποὺ τὸν ἔκρινε ἀνεπίδεκτο. Οὔτε ὁ γιατρὸς τοὺς ἔλεγε τίποτα. Ἦταν σὰ μιὰ μικρὴ συνομωσία αὐτὴ ποὺ εἶχαν κάνει ὁ δάσκαλος κι' ὁ μαθητὴς καὶ ποὺ δὲν εἶχαν φόβο νἀνακαλυφθεῖ πρόωρα, γιατὶ οἱ κάτοικοι τοῦ Parva Domus, αὐτὸν τὸν καιρό, διασκέδαζαν μὲ τοὺς μουσαφιρέους των. Ἔτρεχαν ἔξω ὁλημέρα, δὲν ἐγύριζαν στὸ σπίτι παρὰ γιὰ τὸ τραπέζι καὶ τὸ τελευταῖο ποὺ τοὺς ἔνοιαζε, ἦταν ἡ ἀνατροφὴ τοῦ παιδιοῦ.

Οἱ Ρατέδες τοῦ Παρισιοῦ εἶχαν μάθει πιὰ πὼς ὑπῆρχε κάπου γι' αὐτοὺς ἕνα φιλόξενο ἐξοχικὸ σπιτάκι κι' ὅπου ἀπαντιόνταν δυὸ-τρεῖς, ἔλεγαν ἀμέσως:

— Πᾶμε στοῦ Νταρζαντόν;

— Πᾶμε!

Οἰκονομοῦσαν ὅπως-ὅπως τὰ σιδηροδρομικά, μάζευαν κι' ἄλλους, ὅσους ἔβρισκαν, κι' ἄξαφνα ἔφτανε στὶς Καστανούλες μιὰ μεγάλη παρέα ἀπὸ πεινασμένους. Ἡ καϋμένη ἡ Ἴδα τάχανε:

— Γρήγορα, κυρὰ-Παγώνα! Ἔχουμε κόσμο! Σφάξε ἕνα κουνέλι! δυὸ κουνέλια! Κάνε μιὰ ὀμελέττα! δυὸ ὀμελέττες! τρεῖς!

— Χριστὲ καὶ Παναγιά! ἔλεγε τρομαγμένη ἡ γυναίκα τοῦ δασοφύλακα. Πῶς νὰ οἰκονομήσουμε τόσους ἀνθρώπους! Κι' ἔχουν κάτι μούτρα!..

Γιατὶ καθεμέρα ἔβλεπε κι' ἄλλα μούτρα, κι' ἄλλες μαλλούρες, κι' ἄλλα ἀχτένιστα γένεια, κι' ἄλλα παλιόρουχα... Ὁ Νταρζαντὸν ὅμως φαινόταν πάντα εὐχαριστημένος. Ὅσο φιλάργυρος κι' ἂν ἦταν, τοῦ ἄρεσε νὰ φιλοξενῇ ὀλν «πυργοδεσπότης» τοὺς παλιοὺς αὐτοὺς φτωχοὺς φίλους κι' εἶχε προπάντων τὴ ματαιοδοξία νὰ τοὺς κάνῃ νὰ βλέπουν, νὰ θαυμάζουν καὶ νὰ ζηλεύουν τὴ σημερινὴ εὐτυχία του.

Ἀλλὰ οἱ πιὸ ταχτικοὶ ἀπ' ὅλους τοὺς Ρατέδες, ἦταν ἀκόμα ὁ Λαμπασσὲντρ κι' ὁ Χίρς. Ὁ ψευτογιατρὸς ποὺ εἶχε καθήσει τότε γιὰ «λίγες ἡμέρες», δὲν τὸ κούνησε πιὰ κι' ἔκαμε τὸ σπίτι τοῦ φίλου δικό του.

Ὁ Νταρζαντὸν δὲν μποροῦσε νὰ ζήσῃ χωρὶς αὐτόν. Τοῦ ἐμπιστευόταν ὅλες τὶς φανταστικές του ἀρρώστιες καί, μολονότι καμμιὰ παποίθηση δὲν εἶχε στὴν ἐπιστήμη τοῦ Χίρς καὶ καμμιὰ συμβουλή του δὲν ἀκολουθοῦσε, ἡ παρουσία του καὶ μόνη τὸν ἡσύχαζε.

—Ἐγὼ τὸν ἔκανα περδίκι! καυχιόταν ὁ ψευτογιατρός.

Κι' ὁ καϊμένος ὁ Ριβὰλ δὲν ἀκουγόταν πιὰ καθόλου σὰ γιατρὸς στὶς Καστανούλες.

Ἔτσι περνοῦσαν οἱ μέρες, οἱ ἑβδομάδες, οἱ μῆνες. Τὸ φθινόπωρο τύλιξε τὸ σπιτάκι μὲ τὶς μελαγχολικές του ὁμίχλες· ἔπειτα τὸ χιόνι σκέπασε τὸν περιστεριώνα του· ἔπειτα οἱ μπόρες τοῦ Ἀπριλιοῦ κρότησαν στὶς πλάκες καὶ στὰ τζάμια του· καὶ νά, μιὰ καινούργια ἄνοιξη τὸ στόλισε πάλι μὲ τὶς πασχαλιές της.

Τίποτα δὲν εἶχε ἀλλάξει σ' αὐτὸ τὸ διάστημα. Ὁ Νταρζαντὸν ὁ ἴδιος, ἡ γυναίκα του ἡ ἴδια, οἱ φίλοι τους οἱ ἴδιοι. Μόνο ὁ Τζὰκ εἶχε μεγαλώσει κι' ἐργασθεῖ πολύ. Σ' αὐτοὺς τοὺς δέκα μῆνες, χωρὶς σύστημα καὶ χωρὶς πρόγραμμα, εἶχε κάνει καταπληκτικὲς προόδους κι' ἤξερε περισσότερα ἀπὸ πολλὰ μαθητούδια τῆς ἡλικίας του. Εἶχε πεῖ καὶ τὸ «μυστικό» του στὸ σπίτι, — ἦταν πιὰ καιρός, — κι' ὁ δάσκαλός του μποροῦσε νὰ καυχιέται:

—Εἴδατε πῶς σᾶς τὸν ἔκανα σ' ἕνα χρόνο;.. Ἔ, στεῖλτε τον τώρα σ' ἕνα σχολειὸ κι' ἐγὼ σᾶς ἐγγυῶμαι πὼς αὐτὸ τὸ παιδὶ θὰ γίνῃ μιὰ μέρα κάτι τί!

—Ὤ, γιατρέ! τί καλὸς ποὺ εἶστε! φώναζε ἡ Ἴδα· Σᾶς εὐχαριστῶ πολύ, πάρα πολὺ γιὰ ὅ,τι κάνατε!.. Ἔ, βέβαια, τώρα ποὺ δυνάμωσε τὸ παιδὶ καὶ ξεκουράστηκε, θὰ τὸ ξαναστεῖλουμε καὶ στὸ σχολειό.

Ὁ Νταρζαντὸν ὅμως, ψυχρὸς κι' πάντα, ἀπαντοῦσε πὼς θἄβλεπε, πὼς θὰ σκεπτόταν, πὼς τὸ σχολειὸ χαλνᾷ τὰ παιδιὰ καὶ καθεξῆς. Μὰ ὅταν ἔμενε μόνος μὲ τὴν Ἴδα, ξεσποῦσε:

— Τί ἀνακατεύεται αὐτός;.. Τὸ καθήκον μου θέλει νὰ μοῦ μάθῃ;.. Νὰ κοιτάζῃ τὴ γιατρική του κι' ἐγὼ τὸ ξέρω!

Ἡ ἀλήθεια ὅμως εἶναι ὅτι πειράχτηκε στὸ φιλότιμο. Καὶ συχνὰ ἀπὸ τότε ἔλεγε σοβαρά:

—Ὁ γιατρὸς ἔχει δίκιο. Πρέπει νὰ φροντίσουμε καὶ γι' αὐτὸ τὸ παιδί.

Κι' ἀλίμονο! ἐφρόντισαν...

(Ἀκολουθεῖ)

«Ὁ Λαμπασσὲντρ ἔδειχνε στὸ μπράτσο του ἕνα μεγάλο στίγμα κόκκινο καὶ γαλάζιο...»

ΖΩΓΡΑΦΙΕΣ

13.

Κάτω στὶς αὐροφίλητες
τῆς Σμύρνης ἀμμουδιές,
Βαρκούλες, καϊκάκια,
Παιδάκια ξανθογάλανα
μ' ἀθῶες ἀγνὲς ψυχὲς
Παίζουν γιομάτ' ἀπὸ χαρὰ
μὲ τ' ἀφροκυματάκια.

Κι' ὁ ἥλιος, ὡς κινάει γοργὰ
γιὰ ν' ἀνταμώσει τὴ νυχτιὰ
στοῦ πέλαγου τὴν ἄκρη,
Σκορπᾷ χρυσάφι ἀναλυτὸ
πάν' στῶν παιδιῶν τὰ ὡραῖα μαλλιά,
Κι' ἀστράφτει στὶς ἀχτίδες του
κάποιων ματιῶν τὸ δάκρυ...

ΝΙΚΟΣ ΤΟΥΤΟΥΝΤΖΑΚΗΣ

ΣΕΛΙΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΩΝ

ΤΟ ΒΙΟΛΙ ΜΟΥ

[Ἀριθ. Ἔγκρ. 157]

Γλυκὸ βιολί μου, τὸ ξυλένιο σου [κουφάρι
πόσες φορὲς τ' ἀναστενάγματά μου δὲν ἔσβυνε μὲ τὸ γλυκὸ δοξάρι !

Ζητοῦσα στὸ τραγούδι σου τὴ [συντροφιά μου,
σὰν ἔκλαιγα γιὰ τὴν πικρὴ ζωή [μου,
καὶ σὺ μονάχο γλύκαινες τὴ μο- [ναξιά μου.

Πόσες φορές, βιολί μου, μὲ πα- [ρηγοροῦσες,
ὅταν γλυκὰ-γλυκὰ σὰν τ' ἀηδό- [νάκι
μέσα στὴν ἄνοιξη μοῦ τραγου- [δοῦσες !

Ἀλοίμονο ! περάσανε ἀπὸ τότε [χρόνια,
μὰ ἐσὺ βουβάθηκες, δὲν ψάλλεις... Ἄχ, μήπως εἶναι ἡ ἄνοιξη αἰώνια;

Κι' ὅσες χορδὲς σοῦ μείνανε σπα- [σμένες,
φωνὴ νὰ βγάλουν τώρα δὲν μπο- [ροῦνε:
μοιάζουν μὲ τὶς ψυχὲς ποῦναι [θλιμμένες.

Τζοκόντα

ΣΤΟ ΠΕΡΑΣΜΑ ΤΗΣ ΘΕΙΑΣ ΜΕΤΑΛΗΨΗΣ

[Ἀριθ. Ἔγκρ. 138]

Περίμενα τὸ τρὶμ στὴ στάση. Ἂν καὶ ἤμουν παραδομένος στὶς σκέψεις μου,— τὸ ἀφηγημένο ὕφος μου μὲ προδίνει πάντα, — τὴν προσοχή μου ἔκινησε κάποια προσπάθεια μερικῶν ποὺ ἤτανε κοντά μου, νὰ σταθοῦν εὐλαβικότερα σὰν νὰ βρισκόνταν στὴν ἐκκλησιά.

Γυρίζω. Στὴ γωνία τοῦ δρόμου φάνηκε ἕνας ἄνθρωπος κρατώντας στὸ χέρι ἕνα ἀναμμένο φαναράκι μὲ κόκκινα τζάμια. Πιὸ πίσω ἐρχότανε ἕνας παπᾶς. Εἶχε τυλιγμένο στὸ κόκκινο πανὶ τὸ Ἅγιο Ποτήριο. Ἐσκεπος, μὲ τὸ πετραχήλι του, μὲ τὰ κατάλευκα μαλλιά του, ριχμένα πίσω, λίγο κυρτὸς ἀπὸ τὸ βάρος τῶν χειμώνων, μ' ἕνα χοντρὸ ραβδὶ στὸ χέρι, εἶχε ζωγραφισμένη στὴν αὐστηρὴ μορφή του, — σ' αὐτὸ βέβαια συνέτεινε κι' ἡ συναίσθηση ὅτι κρατοῦσε ἀπάνω του τὰ «φρικτὰ τοῦ Κυρίου Μυστήρια», —τὴν ἐσωτερικὴ ἱκανοποίηση ὅτι προλάβαινε νὰ κοινωνήσῃ ἐκεῖνο τὸν χριστιανὸ ποῦταν ἕτοιμος νὰ παρουσιασσῇ μπροστὰ στὸν Παντοδύναμο Κριτή.

Κι' οἱ δυὸ περπατούσανε σιγὰ-σιγά, σέρνοντας σὰν κουρασμένα τὰ πόδια τους.

Καὶ στὸ πέρασμά τους, στὸ πέρασμα τῆς Θείας Μετάληψης, ἄνθρωποι κάθε τάξης, ἀλλ' ἰδιαίτερα ἄνθρωποι τοῦ λαοῦ ποὺ τὸ θρησκευτικὸ αἴσθημα εἶναι ριζωμένο βαθύτερα στὴν ψυχή τους, στεκόνταν κάνοντας τὸ σταυρό τους.

Τὸ παιδὶ τοῦ διπλανοῦ χασάπη μας σταυροκοπιόταν ἀδιάκοπα μὲ μιὰ γοργὴ κίνηση τῶν χεριῶν του· μιὰ γριούλα μ' ἄσπρα μαλλιά, μὲ τὸ σῶμα σκυφτὸ ποὺ τὸ ἀποκαμπούριανε μιὰ σάκκα ψώνια ποὺ κρατοῦσε στὸ χέρι, ἀκούμπησε τὸ φορτίο κατὰ γῆς καὶ μὲ ἀργὲς κι' ἱερὲς κινήσεις ἔκανε τὸ σταυρό της, βλέποντας στὴ χάρη Του νὰ περνᾷ μὲ τὰ μάτια κάμω, σὰν νὰ μὴν ἤταν ἄξια νάντικρύσῃ τὴ Θεία Κοινωνία· ἕνας χωροφύλακας πιὸ κάτω στάθηκε σὲ στάση προσοχῆς, χαιρετώντας στρατιωτικά.

Καὶ σ' ὅλο τὸ δρόμο τὰ ἴδια.

Σὲ λίγο, σὰν περνοῦσα μὲ τὸ τράμ, εἶδα τὸν παπᾶ νἀνεβαίνῃ προσεχτικὰ τὰ πλατιὰ σκαλοπάτια τῆς ἐκκλησίας.

Ἡ ἀποστολή του εἶχε πάρει τέλος . . .

Τάχα ποιὰ ψυχὴ νὰ χαροπάλευε ἀπάνω στῆς ἀρρώστειας τὸ κρεββάτι ;

Νάρκισσος

ΕΝΑ ΟΝΕΙΡΟ

[Ἀριθ. Ἔγκρ. 133]

Εἶχα ἀποφάγει καὶ πέρνοντας μιὰ καρέκλα πήγα στὴν ταράτσα. Τί ὡραιο θέαμα ! Τὸ ὁλόχρυσο φεγγάρι σηκωμένο μόλις λιγάκι ἀπ' τὴν ἡσυχη θάλασσα ἔριχνε τὶς χρυσὲς ἀχτίνες του γύρω χαδεφτικὰ στὴ φύση. Ἕνα μακρὺ μονοπάτι, γιομάτο ἀσήμι ἀπ' τὴν ἀμμουδιὰ μέχρι τὸ φεγγάρι γινόταν. Γύρο του ὁ οὐρανὸς ροδοκόκκινος λὲς καὶ συντρόφεβε στὴν ἁρμονία τῆς φύση, ἐνῷ τὰ κοντινὰ ἄστρα ἀρχίζαν νὰ σβεῖόνται σὰν τελευταῖοι ἦχοι δοξολογίας.

Ἡσυχία παντοῦ ! Τίποτα δὲν ταράσσει τὴ φύση. Ξαφνικά, ὦ, τί μαγεία, ποιὸς τραγουδάει ἔτσι; Μιὰ φλῆ γλυκιὰ φωνὴ ἔρχεται πέρα ἀπ' τὸ δάσος. Μήπως εἶναι «τὸ πουλὶ ποὺ τραγουδάει στὴ ξενειτιὰ καὶ ἀκούγεται στὴν πόλι» ποὺ μοῦλεγε τὸ χειμῶνα ἡ γιαγιά;

Καὶ γέροντας τὸ κεφάλι, ἀρχισα νὰ ψιθυρίζω κάποιο τραγούδι . . . Βλέπω τώρα ὅτι εἶμαι σὲ μιὰ πολιτεία μὲ μαρμαρόκτιστα παλάτια . . . Ὦ, τί κόκκινος ποῦναι ὁ οὐρανὸς καὶ τί ἡσυχη θάλασσα πῶχει· καὶ πόσα φεγγάρια εἶναι ἕνα, δυό . . . πέντε, καὶ πόσα πάλι ἄστρα, γιομάτος ὁ οὐρανός . . . Κοίτα πέρα στὸ δασος, πόσα πουλιὰ τραγουδοῦν, σὰν συναυλία. . . "Αχ, Θέ μου, τί εἶναι κεῖνέρα στὴ θάλασσα . . . κάποιος ἄνθρωπος κουνάει τὰ χέρια του μέσα στὰ ἡσυχα νερά, ἄχ, θὰ πνιγῆ . . .

— Ξύπνα, Ἀννίβα, ἔξω θὰ κοιμηθῆς ;

— Ἀ ! φώναξα, ἀνοίγοντας τὰ μάτια μου μὲ τρόμο. Ἤταν λοιπὸν ὄνειρο ποὺ πῆγνε νὰ πνιγῆ ὁ ἄνθρωπος . . . καὶ κεῖνα τὰ πουλιά . . . τί ἔγειναν ;

— Ἔλα νὰ κοιμηθῆς μέσα, θὰ μοῦ κρυώσεις αὐτοῦ πέρα· καὶ μὲ φίλησε ἡ μαμμὰ στὸ μέτωπο, ἐνῶ μέπαιρνε στὴν ἀγκαλιά της.

Κοίταξα τὸ φεγγάρι, τώρα πιὰ ἤταν ἀργυρὸ καὶ πολὺ ψηλὰ ἀπ' τὴ θάλασσα.

Ἀννίβας ὁ Καρχηδόνιος

Οἱ ΤΡΕΙΣ ΑΧΤΙΝΕΣ

[Ἀριθ. Ἔγκρ. 156]

Τρεῖς μικρὲς Ἀχτίνες ἀποφάσισαν μιὰ μέρα νὰ κατεβοῦν στὴ γῆ. «Ἂς προσπαθήσουμε, ψιθύρισαν ὅλες, νὰ κάνουμε κάτι καλό. Δὲν πρέπει νὰ φροντίζουμε μόνο γιὰ τὴν δική μας τὴν εὐτυχία».

Μιὰ Ἀχτίνα ἔτρεξε στὸ κρεββάτι ἑνὸς ἀρρώστου παιδιοῦ καὶ τοῦ ἔφερε ὄνειρα μιᾶς καλοκαιριάτικης ἡμέρας μὲ τὸ γλυκὸ κελαΐδημα τῶν πουλιῶν, τὴν ὀμορφιὰ καὶ τὴν μυρωδιὰ τῶν λουλουδιῶν της. Σιγὰ-σιγὰ ὁ πόνος ξεχάστηκε, καὶ μὲ τὴ φαντασία του, τὸ παιδὶ βρέθηκε σὲ ἀγαπητοὺς τόπους, μακρυὰ ἀπὸ τὴν σκοτεινὴ στενόχωρη κάμαρά του.

Μιὰ ἄλλη γλύστρησε στὴν καρδιὰ ἑνὸς λουλουδιοῦ ποὺ ἤταν λυπημένο, τοῦ γλυκομίλησε καὶ τὸ χάϊδεψε ὥς που ἔγινε καὶ πάλι χαρούμενο καὶ σήκωσε ψηλὰ τὸ καρτερωμένο του κεφαλάκι.

Καὶ ἡ τελευταία πῆγε σ' ἕνα κορτιτσάκι ποὺ καθότανε μόνο καὶ δὲ μοιραζότανε τὰ παιχνίδια τῶν ἄλλων μικρῶν, καὶ τοῦ φίλησε τὰ μάτια ποὺ ποτὲ δὲν εἴδαν οὔτε θὰ ἔβλεπαν τὸ ὡραῖο τὸ φῶς, ἕως ὅτου θὰ τὸ ἔκραζε κοντά του ὁ πανάγαθος Θεός.

Στὸ τέλος, ὅταν ἡ βραδυνὴ σκιὰ ἄρχισε νἀπλώνεται στὴ γῆ καὶ ὁ ἥλιος, ὁ μεγάλος πατέρας φώναζε τὰ παιδιά του, οἱ τρεῖς μικρὲς Ἀχτίνες πέρασαν στὴ δύση καὶ εἶπαν ὅλες μαζί : «Βρήκαμε, ὅτι προσπαθώντας νὰ κάνουμε ἄλλους εὐτυχεῖς, γινόμαστε καὶ μεῖς!» Ἔπειτα σιγὰνὰ ἐπῆγαν νἀναπαυθοῦν.

(Μετάφρασις)

Κουρσάρος Συρκούφ

ΠΑΙΔΙΚΟΝ ΠΝΕΥΜΑ

Ὁ Μπαμπάς.—Κωστάκη μου, δός μου τὶς καραμέλες σου νὰ τὶς κλειδώσω, νὰ μὴ σοῦ τὶς φάῃ . . . ἡ ντιντά σου.

Κωστάκης.— Ὄχι ! Καλύτερα νὰ κλειδώσῃς τὴ ντιντά.

(Γεγονὸς) *Ἀέλλα*

***

Ἡ μαμμὰ στὴ Δώρα :

— Ἂν ἔλθῃ τώρα καμμιὰ κυρία, νὰ τῆς πῆς πὼς δὲν εἶμ' ἐδῶ.

Σὲ λίγο ἡ Δώρα :

— Μαμμά ! ἦρθαν δυὸ κυρίες. Νὰ τοὺς πῶ πὼς εἶσ' ἐδῶ ;

(Γεγονὸς) *Ζακυνθία Ἀ'ρα*

***

Στὸ τραπέζι, ὁ Γιῶργος φωνάζει πὼς πεινῷ καὶ τοῦ δίνουν κι' ἄλλες πατάτες.

— Δὲ θέλω !

— Μὰ δὲν εἶπες πὼς πεινᾶς ;

— Πεινῶ κρέας, δὲν πεινῶ πατάτες !

Γαλάξιος Οὐρανὸς

ΥΠΟΜΝΗΣΕΙΣ

Ὅσοι ἔλησε ἡ συνδρομή των, ὀφείλουν νὰ τὴν ἀνανεώσουν τὸ ταχύτερον.

Ὅσοι δὲν ἔστειλαν τὸ ὑπόλοιπον τῆς συνδρομῆς τοῦ προηγουμένου ἔτους, παρακαλοῦνται νὰ τὸ στείλουν.

Ὅσοι ἐπιθυμοῦν νὰ λάβουν μέρος εἰς τὴν κίνηση, πρέπει νὰ στείλουν δρ. 10 διὰ νὰ πάρουν ψευδώνυμον καὶ νὰ προσείνουν δύο-τρία τῆς ἀρεσκείας των πρὸς ἐκλογήν.

Διὰ τὸ Μνημεῖον τοῦ Πολέμη δεκὴ κάθε προσφορά, καὶ ἡ μικροτέρα.

228ος ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΣ ΛΕΥΚΩΝ ΛΕΞΕΩΝ

Σᾶς ὑποσχέθηκα μιὰ σειρὰ ἐκτάκτων Διαγωνισμῶν γιὰ τὸ καλοκαίρι. Κι' ἀρχίζω σήμερα μ' ἕνα Διαγωνισμὸ Λευκῶν Λέξεων, πρὸς μεγάλη βέβαια χαρὰ συνδρομητῶν καὶ ἀγοραστῶν ποὺ τρελαίνονται γιὰ τὸν ὡραῖο αὐτὸ Διαγωνισμό.

Γιὰ τοὺς νέους, ποὺ δὲν τὸν ξέρουν, ἰδοὺ περὶ τίνος πρόκειται:

Ἂν προσέξετε στὸ διάβασμα τοῦ σημερινοῦ φυλλαδίου, θὰ ἰδῆτε ὅτι ἐδῶ κι' ἐκεῖ, σὲ διάφορα μέρη τοῦ κειμένου, στὰ μυθιστορήματα, στὴν Ἐπιστολὴ καὶ σχεδὸν σὲ κάθε κομμάτι, ὑπάρχουν *κενὰ διαστήματα*, ὄχι ἀπὸ λάθος, ἀλλ' ἀφιμένα ἐπίτηδες. Κάθε τέτοιο κενὸ διάστημα ἔπρεπε νἄχῃ μιὰ λέξη ποὺ *λείπει*. Λοιπόν, αὐτὲς οἱ λέξεις ποὺ λείπουν, εἶναι οἱ *λευκὲς λέξεις* κι' ἡ εὕρεσή των ἀποτελεῖ τὸ ἀντικείμενο τοῦ Διαγωνισμοῦ.

Πῶς θὰ τὶς βρῆτε ὅμως ;

Τὸ νόημα τῆς φράσης, τὸ ὕφος ἑν γένει τοῦ συγγραφέα, τὸ μέγεθος τοῦ κενοῦ διαστήματος ποὺ δείχνει περίπου πόσα στοιχεῖα εἶχε ἡ ἀφαιρεθεῖσα λέξη, θὰ σᾶς ὁδηγήσουν. Πάντως ὅμως χρειάζεται *κάποια εὐφυΐα*, κάποια μαντικὴ δύναμη κι' ἀρκετὴ γνῶση ἀπὸ γλῶσσα καὶ σύνταξη, γιὰ νὰ φθάσῃ κανεὶς στὸ ποθούμενο ἀποτέλεσμα.

Ἀπὸ τὸ σημερινὸ φυλλάδιο λείπουν *δώδεκα λέξεις*. Οἱ διαγωνιζόμενοι πρέπει νὰ τὶς βροῦν καὶ νὰ μοῦ τὶς στείλουν γραμμένες σ' ἕνα φύλλο χοινὸ χαρτί, ποὺ νὰ μὴν ἔχῃ τίποτ' ἄλλο ἐκτὸς ἀπ' αὐτὴ τὴν ἀπάντηση, διατυπωμένη ἔτσι :

Πρῶτα - πρῶτα ὄνομα, ψευδώνυμο, διαμονὴ κτλ. Καὶ κατόπι :

«Ἀπάντησις στὸν 228 Διαγωνισμὸν Λευκῶν Λέξεων.

«1.—Στὴ σελίδα *δεῖνα*, στήλη *τάδε*, στίχος *δεῖνα*, λείπει ἡ λέξη *ἀρετή*.

«2.—Στὴ σελίδα *δεῖνα*, στήλη *τάδε*, στίχος *δεῖνα*, λείπει ἡ λέξη *κακία*.»

Καὶ καθεξῆς. Ἐννοεῖται ὅτι καθένας θὰ *στείλῃ ὅσες* λέξεις βρῇ. Δὲν εἶναι δηλαδὴ ἀνάγκη νὰ βρῇ καὶ τὶς δώδεκα γιὰ νὰ λάβῃ μέρος στὸ Διαγωνισμό.

Θὰ βραβευθῇ μὲ Πρῶτο Βραβεῖο ὁποιος βρῇ σωστὰ τὶς περισσότερες λέξεις· κι' ἂν τὸν ἴδιο ἀνώτερο ἀριθμὸ τὸν ἔχουν κι' ἕνας-δυὸ ἄλλοι, τότε τὸ Πρῶτο Βραβεῖο θὰ δοθῇ σ' ἕνα μὲ κλῆρο κι' οἱ λοιποὶ θὰ ἔλθουν Ἰσότιμοι. Τὸ ἴδιο θὰ γίνῃ, ἀναλόγως, καὶ γιὰ τὰ Δεύτερα καὶ γιὰ τὰ Τρίτα. (Τὶς ἀμοιβὲς καὶ τὶς τιμὲς τὶς βλέπει κανεὶς στὸ ς' Κεφάλαιο τοῦ Ὁδηγοῦ, Βραβεῖα Μεγάλων Διαγωνισμῶν, § 3 καὶ καθεξῆς.)

Δωρεὰν ἔχουν δικαίωμα νὰ λάβουν μέρος ὅσοι πῆραν ψευδώνυμο γιὰ τὸ 1926. Με πληρωμὴ *μιᾶς δραχμῆς* οἱ χωρὶς ψευδώνυμο συνδρομηταὶ ἢ ἀδέλφια συνδρομητῶν, καὶ *δύο δραχμῶν* οἱ ἀγορασταί.

Ἀπαντήσεις δεκταὶ μέχρι τέλους Αὐγούστου.

Η ΔΙΑΠΛΑΣΙΣ

ΑΔΑΝΑΛΟΓΡΑΦΙΑ ΤΗΣ «ΔΙΑΠΛΑΣΕΩΣ»

Ἀθῆναι, 38 ὁδὸς Εὐριπίδου τὴν 27 Ἰουνίου 1926.

ΑΠΟ τὸν σεβαστόν μου φίλον καὶ παλαιόν συνεργάτην κ. Δραγάτσην ἔλαβα τὸ ἀκόλουθον γράμμα:

«Φίλη Διάπλασις,

«Ἐν τῷ ὑπ' ἀριθ. 30 τελευταίῳ φύλλῳ σου εἶδον δημοσιευόμενον ὑπὸ τοῦ *Δόν Κιχώτη* αἴνιγμα Δημώδες, κακῶς διατυπωμένον. Ἡμεῖς εἰς τὴν Σίφνον τὸ λέγομεν τὸ ἴδιον πολὺ καλλίτερα διερρυθμισμένον ὡς ἑξῆς :

Γερανοὶ πετοῦσανε
Τί πολλοὶ ὁποῦσανε !
Ἕνας εἴν' ἐμπρός του δυό
Κι' ἄλλος εἶχε πίσω δυό,
Κι' ἕνας ἄλλος γερανὸς
Ἕνα πίσω κι' ἕνα μπρός.

«Καλὸν εἶνε νὰ λέγωνται καὶ γράφωνται αὐτὰ τὰ δημώδη ἔπη· φέρονται, εὐκολώτερον ἀπομνημονευόμενα διὰ τὸ κανονικόν τοῦ ρυθμοῦ.

«Τὰ δημώδη αὐτὰ αἰνίγματα λέγονται ἐν Σίφνῳ *Νοιώσματα* ἢ *Χώσματα*. Ὅταν δὲ δυσκολεύεται ἡ ὁμάς, εἰς ἣν προτείνεται ἡ λύσις, νὰ ἑρμηνεύσῃ ταῦτα, ὁ προτείνων ἐπιφωνεῖ : *Ἂς τὸ πάρ' ὁ ποταμός*, καὶ λέγει ὁ ἴδιος τί σημαίνει τὸ προτεινόμενον *Χῶσμα*.

Πρόθυμος

[ΑΚ. Χ. ΔΡΑΓΑΤΣΗΣ.»

ΓΙΑ τὴν Κατασκήνωση τῆς Χ. Α. Ν. στὸν Ἅγιο Ἰωάννη τοῦ Πηλίου, σᾶς γράφει σήμερα ὁ κ. Φαίδων. Ἐγὼ προσθέτω τὴν πληροφορία ὅτι ἡ ὡραία αὐτὴ ζωὴ ἀρχίζει ἐκεῖ πέρα τὴν 1 Ἰουλίου καὶ τελειώνει τὴν 31 Αὐγούστου. Δυὸ μῆνες δηλαδή. Ἀλλὰ μπορεῖ κανεὶς νὰ πάῃ καὶ γιὰ ἕνα μόνο, εἴτε τὸν πρῶτο, εἴτε τὸ δεύτερο. Γιὰ περισσότερες πληροφορίες μποροῦν ὅσοι θέλουν νἀποταθοῦν εἴτε πρὸς τὸν κ. Α. Α. Παραρᾶν, διευθυντὴν τοῦ Παιδικοῦ Τμήματος τῆς Χ. Α. Ν. Ἀθηνῶν, εἴτε πρὸς τὸν κ. Ἄλκην Πολύτιμον, διευθυντὴν τοῦ Παιδ. Τμήματος τῆς Χ. Α. Ν. Θεσσαλονίκης. Αὐτοὶ οἱ δυὸ εἶναι καὶ οἱ διευθυνταὶ τῆς Κατασκηνώσεως.

Σᾶς συσταίνω τὰ «Γλυκόφωτα», τὸ βιβλίο τοῦ ἀγαπητοῦ μου συνεργάτη κ. Γιάννη Καμαριγιάκη. Εἶναι συλλογὴ λυρικῶν ποιημάτων μὲ πρόλογο τοῦ κ. Τάλλου Ἄγρα. Μ' αὐτὸ τὸ φύλλο, θὰ λάβετε ὅλοι τὴν Ἀγγελία, Σ' αὐτὴ θὰ ἰδῆτε τοὺς ὅρους τῆς ἐγγραφῆς καὶ κάθε σχετικὴ πληροφορία.

Κι' ἐγώ, *Αἰμιλία Χώβ*, ἀπορῶ πῶς νὰ ἀρέρνεις νὰ περγᾷ τόσο χρονικὸ διάστημα ἀπὸ τὴ μιὰ ἐπιστολὴ σου ὥς τὴν ἄλλη, ἐνῷ βλέπω καὶ ξέρω πόσο μ' ἀγαπᾶς. Χαίρω ποὺ γνωριστήκαμε μὲ τὴ *Μάγισσα* καὶ δὲν ἀμφιβάλλω πὼς θὰ τὰ ταιριάξετε λαμπρὰ σὰν καλὲς Σαμιωτοπούλες ποὺ εἴσαστε κι' οἱ δυό. Σοῦ ἔγραψα τὶ θὰ κοστίσουν αὐτὰ τὰ βιβλία.

Ἡ *Ζουλείκα*, δυστυχῶς, μοῦ ξεύγει γιὰ τὴν Πόλη. Εὐτυχῶς δμως δὲν θὰ μείνῃ ἐκεῖ παρὰ εἰκοσι μέρες, ἕνα μήνα τὸ πολὺ καὶ θὰ γυρίσῃ. Δυστυχῶς δμως καὶ τόση στέρηση τῆς εἶναι ἀνυπόφορη καὶ σκέπτεται μιὰ στιγμὴ ναὐτοκτονήσῃ. Εὐτυχῶς δμως πάλι θυμᾶται πὼς ἂν αὐτοκτονοῦσε, μπορεῖ μὲν νὰ μὴ μ' ἔχανε αἰώνια,— γιατί, λέει, καὶ στὸν οὐρανὸ θὰ μὲ διαβάζουν οἱ Ἄγγελοι, «γιατί ἀλλοιῶς πῶς θἄταν ἄγγελοι;») δὲν θὰ μποροῦσε δμως νὰ λαβαίνῃ μέρος στοὺς Διαγωνισμούς. Κι' ἔτσι, εὐτυχῶς, ἀνακαλεῖ κι ἀποφασίζει νὰ ζήσῃ... Τί χαριτωμένο τὸ γραμματάκι της μ' αὐτὰ τὰ εὐτυχῶς καὶ τὰ *δυστυχῶς* ! . . Καλὸ ταξίδι λοιπὸν καὶ καλὴ ἀνάπαυση !

Βραΐλα, θὰ εἶδες βέβαια ὅτι αὐτὸ τὸ ψευδώνυμο σοῦ ἐνέκρινα καὶ θὰ ἔλαβες τὰ τετράδια ποὺ παρήγγειλες. Χαίρω πολὺ γιὰ τὴν γνωριμία, σ' εὐχαριστῶ γιὰ τὰ καλὰ λογάκια κι' ἐλπίζω νἀμοῦ γράψῃς συχνά.

Καὶ σένα, *Βόρι*, σ' εὐχαριστῶ γιὰ τὴν τόση ἀγάπη. Κάνεις καλὰ ποὺ δίνεις τὰ φύλλα μου καὶ τὰ διαβάζουν οἱ φίλοι σου. Μ' αὐτὸ τὸν τρόπο θὰ ἐνδιαφερθοῦν, θὰ μεγαπήσουν καὶ θὰ γίνουν ὕστερα συνδρομηταί. Πρέπει δμως τὸ δάνεισμα νὰ σταματήσῃ κάποτε, γιατί ἂν ἐξακολουθοῦσε, θὰ ἔστεκε ἀδύνατον νὰ τὴν ἀνάγκη... Θέλω νὰ πῶ ὅτι τὸ δάνεισμα εἶναι καλὸ ὅσο γίνεται μὲ σκοπὸ ἐξοπαθῶματος. Παραπέρα δμως εἶναι βλαβερὸ κι' ἐπιζήμιο γιὰ ὅλους : καὶ γιὰ κεῖνον ποὺ δανείζει, γιατί χάνουν: αὐ ἔτσι ἡ χαλοῦν τὰ φύλλα του· καὶ γιὰ κεῖνον ποὺ δανείζεται, γιατί παίρνει τὸ κακὸ ἔθιμα νὰ διαβάζῃ μόνο ἀγνεικά· καὶ γιὰ μένα, ποὺ ἀλλοίμονό μου, ἂν γενικευόταν τὸ σύστημα τοῦ δανεισμοῦ : θἄμενα μ' ἕνα συνδρομητὴ σὲ κάθε πόλη ! Τέλος πάντων πάν μέτρον ἄριστον.

Μὰ ὑπάρχει, *Καστανή*, καλύτερο πρᾶγμα ἀπ' αὐτὲς τὶς ἐκδρομές ; Νὰ κάνῃς ὅσες μπορεῖς κι' ὕστερα νὰ μοῦ τὶς περιγράψῃς, γιὰ νὰ νομίζω κι' ἐγὼ πὼς ἤμουν ἐκεῖ καὶ πῆρα καθαρὸ ἀέρα...

Πολὺ ὄμορφο τὸ γραμματάκι σου, *Βιολέττα τοῦ Βουνοῦ*. Νὰ ξέρῃς δμως ὅτι ὅσα παιδιὰ κι' ἂν ἔχω, θέλω νὰ μοῦ γράψῃς ὡραῖα καὶ σύ. Οὔτε παίρνω ποτὲ κινίνο... γιὰ τὸν πονοκέφαλο ποὺ μοῦ κάνουν τἄχα τὰ γράμματά σας. Ἀπεναντίας, αὐτὰ μὲ βροσίζουν, μὲ ζωογονοῦν, μὲ ξεκουράζουν.

Πόσο. θὰ *ὑπέφερες* μ' αὐτὸ τὸν ὠτίτη, καλέ μου *Σαρλιό* ! Εὐτυχῶς ποὺ ἤταν περαστικὰ καὶ μπόρεσες νὰ ξαναπᾷς στὸ σχολειὸ καὶ νὰ κάνῃς ἐξετάσεις. Γιὰ τὸ δαίμὸ μὴ στενοχωριέσαι. Τὸ ἑξῆρω πὼς θἄπαιρνες 10, ἀφοῦ 10 εἶχαν οἱ ἐλεγχοι σου ὅλο τὸ χρόνο. Ἀλλ' ἀφοῦ ἔτυχε αὐτὴ ἡ ἀρρώστεια, τί νὰ κάμουμε. Πρέπει νἄσαι καὶ πολὺ εὐχαριστημένος μὲ τὸ 8.— Χάρτη τῶν λύσεων σοῦ ἔστειλα.

Ἔλαβα τὴ Συλλογή σου, *Λευκὲ Ἀστέρη*. Γιὰ τὰ Π. Πνεύματα, δὲν ξέρω. Λαβαίνω τόσο πολλά, ποὺ εἶναι ἀδύνατο νὰ θυμοῦμαι. Καὶ, καθὼς εἶπα τόσες φορές, ἀπὸ τὰ ἐγκρινόμενα δημοσιεύω καθ' ἑβδομάδα ὅσα χωροῦν διὰ κλήρου.

Ὁρίστε ! Καὶ στὸ Σουδὰν ἀκόμα μὲ ξέρουν καὶ στὸ ἐκεῖ Ἑλληνικὸ Σχολεῖο οἱ μαθηταὶ ποὺ διακρίθηκαν, πῆραν γιὰ βραβεῖο ἀπὸ ἕνα χρυσόβετο τόμο μου. Τὸ εἶδα στὴν ἐφημερίδα «Χρονικὰ τοῦ Σουδὰν» ποὺ μοῦ ἔστειλε ὁ Αἰγυπτιακὸς Ἄργος τοῦ φίλου μου κ. Δ. Κασιγάνη.

Ναί, *Ἀτρόμητε Ἑλληνόπαι*, τὰ γράμματά *σου τώρα εἶναι πολὺ* πιὸ εὐανάγνωστα· χωρὶς νὰ εἶναι καὶ λιγότερο ὡραῖα. Γιατί τί νομίζεις; τὸ *στραβὸ* γράψιμο εἶναι ὀμορφιά ; . . Εἶδα κι' αὐτὰ ποὺ μοῦ γράφεις γιὰ τὸ δίωγμὸ τῆς Ἀημοτικῆς στὰ σχολεῖα καὶ σὲ βεβαιῶ ὅτι ποτὲ οἱ ἀγαπημένοι σου συγγραφεῖς δὲν θὰ γράφουν σ' ἄλλη γλῶσσα. Γιὰ ἕνα πρᾶγμα ὅμως ἀπορῶ : ἀφοῦ τόσο τὴ ζωντανὴ γλῶσσα, γιατὶ δὲν τὴν μεταχειρίζεσαι στὰ γράμματά σου, σὲ μένα, παρὰ μοῦ γράφεις «ἐπὶ τῆς ὁποίας», «ἐν ἀπομονώσει» κτλ. ;

Ποτὲ στὴ ζωή της δὲν δοκίμασε μεγαλύτερη λύπη ἡ *Βιόλα Χλώρη*, παρὰ ὅταν βρέθηκε ἀναγκασμένη νὰ καταπατήσῃ τὶς ἀρχές της καὶ νὰ γράψῃ τὴν ἔκθεσή της στὴν καθαρεύουσα. «Ἔγραφα κι' ἔκλαιγα» λέγει. Ὡσ:ὁσο ἡ ἔκθεσή της, ποὺ μοῦ τὴν ἔστειλε, εἶναι πολὺ ὄμορφη καὶ μάλιστα ἔχει μέσα τόσες ζωντανὲς λέξεις καὶ φράσεις,— τῆς ξέφυγαν, φαίνεται, —ὥστε ἀπορῶ πῶς τῆς ἔδαλαν τὸ 10 ποὺ τῆς ἄξιζε.— Ναί, ἔχει δίκιο καὶ τὴν εὐχαριστῶ ποὺ μοῦ τὸ θύμισε : ὁ Πυθαγόρας ὀνομάστηκε πρῶτος, ἀπὸ μετριοφροσύνη, *φιλόσοφος* καὶ ὄχι *σοφός*. Τὸ μαζί . . . τριφορεῖται : μαζί, μαζύ, μαζῆ. Τὸ πρατιμῶ μὲ γιώτα γιὰ τὸ ἁπλούστερο. Ὄχι, διφθόγγους δὲν ἔχει ἡ νέα μας γλῶσσα. Τὸ αυ εἶναι σὰν αφ ἢ αβ, καὶ τὸ ευ σὰν εφ ἢ εβ· ἀλλὰ τὸ αι σὰν ἁπλὸ ε, τὸ οι σὰν ἁπλὸ ι καὶ τὸ ου σὰν ἁπλὸ υ. Στὴν προφορὰ δηλαδὴ δὲν παίζουν ρόλο οἱ δίφθογγοι. Τοὺς γράφουμε γιὰ νὰ κρατοῦμε τὴν *ἱστορικὴ* λεγόμενη ὀρθογραφία, τὸ δὲ *ου*, ἐπειδὴ δὲν ἔχουμε στὴ γλῶσσα μας τὸ γράμμα υ, καὶ νὰ θέλαμε, δὲν μπορούσαμε νὰ τὸ καταφτήσουμε. Μερικοὶ τώρα γράφουν *ἀβγό*, *ἔφιολο* κτλ. ἀλλὰ τὴ στιγμὴ ποὺ γράφουν *καί*, *ναί*, *οἱ*, μὲ δίφθογγο, γιατὶ νὰ μὴν κρατήσουμε καὶ τὸ *αν* καὶ τὸ *ευ* ; Στὴν ἀρχαία, ἐννοεῖται, ἡ προφορὰ τῶν διφθόγγων ἤταν *ἐντελῶς διαφορετική*.— Ἀ ! καὶ τὰ συγχαρητήρια τῆς *Βιόλας Χλώρη* στὴ Δελάντα γιὰ τὰ θαυμάσια πρωτοσέλιδά της «ποὺ βεβαιώνουν μιὰ μελλούμενη ἐπιτυχία».

Τὸ *Ἀγριολούλουδο* ἀπορεῖ μ' ἐκεῖνους ποὺ στὴ Σ. Σ. Σ. δὲν γράφουν παρὰ ἀναμνήσεις τῶν παιδικῶν τους χρόνων, μὲ θλίψη καὶ μελαγχολία γιατὶ πέρασαν. Καὶ λέει: «Ἂν τὰ χρόνια περνοῦν εὐχάριστα, δὲν ὑπάρχει λόγος νὰ τὰ λυπόμαστε· ἂν πάλι περνοῦν ἄσχημα, γιατὶ νὰ ζητᾶμε νὰ ξαναγυρίσουν ; Ἐγὼ τοὐλάχιστο δὲν ἐπιθυμῶ ποτὲ καμμιὰ ἡλικία οὔτε λυπᾶμαι τὰ περασμένα χρόνια. Εἶμαι 15 ἐτῶν καὶ δὲ θέλω οὔτε 20 νὰ γίνω οὔτε 10. Ἂν πάλι γίνω 20, δὲν θὰ θέλω νὰ γίνω 13.» — Ἀ, αὐτὸ δὲν τὸ ξέρεις ! Σήμερα ἔχεις αὐτὴ τὴν ἰδέα, εἶναι καλὴ καὶ μακάρι νὰ τὴν ἔχεις πάντα, ἀλλά . . . μπορεῖ καὶ νὰ τὴν ἀλλάξῃς χωρὶς νὰ θέλῃς. Τὸ φύλλο ἐκεῖνο δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ μοῦ τὸ ἐπιστρέψῃς· χάρισέ το ποοθενά γιὰ ξεσπάθωμα.

Ὦ, φαντάζομαι, *Πυθία*, μὲ τί χαρὰ θὰ λαβαίνῃς καὶ μὲ τί ἀνυπομονησία θἀνοίγῃς τὰ φυλλάδιά μου, ποὺ εἶναι καὶ τὸ μόνο ἑλληνικὸ πράγμα ποὺ ἔχεις ἐκεῖ στὸ Λονδίνο ! Λοιπόν, πῶς πῆγε ἡ ἐγκατάσταση; Περιμένω, ἄμα ἠσυ

cipe; commencement; — γιὰ νὰ ἰδῶ πῶς θὰ τὸ βάλουμε. Θὰ περιμένω τὴν ἀπάντησή της γιὰ νὰ τὸ δημοσιεύσω). — Θὰ ἐξακολουθήσω.

Δήλωσις: — Ἕως νὰ διαβάσω καὶ νὰ κρίνω τὰ κομμάτια ποὺ ἔχω λάβει, *δὲν δέχομαι ἄλλα ἀπὸ κανένα.* Περιμένετε καὶ θὰ σᾶς πῶ πότε θὰ μπορεῖτε πάλι νὰ στέλνετε. Στὸ ἀναμεταξύ, γράφατε μὲ τὴν ἡσυχία σας, γιὰ νὰ ἔχετε ἕτοιμα ὅταν θὰ σᾶς ζητήσω.

ΓΙΑ ΤΟ ΜΝΗΜΕΙΟ ΤΟΥ ΠΟΛΕΜΗ

ΕΤΟΙΜΟ ΝΑ ΣΤΗΘΗ ΕΥΘΥΣ ΑΜΑ ΣΥΜΠΛΗΡΩΘΗ ΤΟ ΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΟ ΠΟΣΟΝ ΤΩΝ 22—23 ΧΙΑ.

70ον Δελτίον Εἰσφορῶν

Ἐλευθέριος Ν. Ρουσσάκης	Δρ.	4.—
Ὁ Σύλλογος τῶν «Παλιάτσων», ἐκ παραστάσεως δοθείσης ὑπὸ τῶν Μελῶν αὐτοῦ εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Προέδρου τῶν «Ἄσπρου Παλιάτσου»	»	230.—
«Μεγάλη Ἑλλάς»	»	1.—
«Σταυραετός»	»	7.50
«Μαρουσιωτάκι»	»	10.—
«Ἀειθαλής»	»	15.—
Γεώργιος Τουλούζας	»	9.—
Προηγούμενοι εἰσφοραὶ κατὰ τὸ 69ον Δελτίον (Ἴδε φύλ. 30ον)	Δρ.	17.909.30
Ἐν ὅλῳ μέχρι 28/6/26	»	18.185.80

(Χρειάζονται ἀκόμη δραχμαὶ 4.800 περίπου).

ΕΓΚΡΙΣΕΙΣ ΨΕΥΔΩΝΥΜΩΝ

Νέα Ψευδώνυμα: Χρυσάκανθον, ἀ. (ΚΚ). Ἀτρόμητος Ἀμαζών, κ. (ΦΓ). Ἑλληνόπαις, ἀ. (ΙΑ). Πρίγκιψ, κ. (...)

Ἡ Διάπλασις ἀσπάζεται τοὺς φίλους της: *Ὄνειρο τῆς Κύπρου (καλὸ ταξίδι καὶ μὴ μὲ ξεχνᾷς!) Αἰωνίως Ἕλληνα* (αὐτὸ τὸ Αἰνιγμα τῆς Στάμγας ποὺ μοῦ ἔστειλες, δὲν εἶναι καθόλου ὄμορφο, οὔτε κατάλληλο γιὰ παιδιά, κι' ἀπορῶ πῶς τὸ ἔχει τὸ «Ὀρθογραφικό» σου· πὲς στὸν ἀδελφό σου ὅτι ὁ κ Ξ. δὲν εὐκαίρησε ἀκόμα; ἀλλὰ θὰ τοῦ γράψῃ) *Εὐδοκίαν Δ. Πισπινῆ* (ἔλαβα κι' εὐχαριστῶ γιὰ ὅλα· χαίρω ποὺ ὅλες ἐκεῖ οἱ διαπλασοπούλες πῆραν ἄριστα·) *Κρινόλευκην Νεράϊδαν* (τὴν εὐχή μου σοῦ τὴν ἔστειλα, περιμένω τἀποτελέσματα·) *Ροδόλευκην* (ἐσεῖς ἐκεῖ ἔχετε σωστὴ ἄνοιξη· ἀλλὰ ἐμεῖς ἐδῶ ψηνόμαστε· τὸ γραμματάκι σου δροσιά·) *Ἀκούραστον Ἐφευρέτην* (λοιπὸν καλὸ ταξίδι καὶ περιμένω ξεσπάθωμα κι' ἀπ' ὅλα·) *Ἑλ. Ρουσσάκην* (ἔστειλα 8 τετράδια· ναί, τὸ ξέρω ὅτι «ὁ χρόνος περνᾷ», ἀλλὰ ἀφοῦ δὲν εἶναι «ἐθθετος», τί νὰ γίνῃ; ὡς τόσο σ' εὐχαριστῶ γιὰ τὸ ἐνδιαφέρο·) *Νῖκον Π. Βαρέλλαν* (σὲ συγχαίρω γιὰ τὸ ἄριστα·) *Διαβολεμένο Ροδιτάκι* (καλὴ ἐπιτυχία· τὰ ἔλαβα·) *Παιδὶ τῆς Ὀλυμπίας* (εὐχαριστῶ καὶ περιμένω· οἱ Ἀσκήσεις ὅμως δὲν στέλλονται μιᾶμία· Ἰδὲς τοὺς ὅρους τοῦ Διαγωνισμοῦ·) *Καραμελίτσαν* (ἂν δὲν τὰ εἶδες στὸ δελτίο τοῦ Ἐρανου, θὰ πῇ ὅτι δὲν τὰ ἔλαβα·) *Ἥρωα τοῦ Μοριᾶ* (τὸ ἐνέκρινα· περιμένω·) *Μινώταυρον* (χαίρω πολύ, ἔστειλα καὶ περιμένω·) *Εὔαν* (χαίρω ποὺ εἶσαι τώρα καλά· ναί, κατάλληλα θὰ ἦταν αὐτὰ· ἀλλὰ κομμάτια γιὰ τὴν Σελίδα δὲν δέχομαι πρὸς τὸ παρόν· ἀργότερα·) *Ἰωάν. Ἀλεξάτον* (ὄχι· μόνο τὶς Μικρὲς Ἀγγελίες·) *Φουρτουνιασμένην Θάλασσαν* (δὲν θὰ ἦλθε ἀκόμα ἡ σειρά του·) *Ἀπόγονον Ἡρώων* (ἔλαβα ἀπὸ τὸ *Γλυκὸ Χαμόγελο* τὴν παραγγελία σου·) *Λυκόσκυλον* (δὲν ἔχει νὰ κάνῃ ὁ Διαγωνισμὸς τῶν Λύσεων εἶναι ἀνεξάρτητος· ὥστε θὰ λύσετε καὶ τὶς Ἀσκήσεις τῶν δυὸ προηγουμένων φύλλων, ἂς εἶναι ἀπὸ Συλλογὲς παλαιοτέρου Διαγωνισμοῦ·) *Λευκὴν* (γι' αὐτὸ μὴν ἀμφιβάλλῃς!) *Ταρζὰν* κτλ. κτλ.

Βεατρίκην, Σταυραετόν, Ἄγγελον (ἔστειλα.)

Καραμελίτσαν, Ἀκούραστον Ἐφευρέτην, Μυγχάουζεν, Ἑλ. Ρουσσάκην, Νάρκισσον, Βυζαντινὸν Ἄστρον, Παιδὶ τῆς Ὀλυμπίας, Ραϊμόνδον Μπονέρ, Φουρτουνιασμένην Θάλασσαν, Ἀρίωνα, Κεφαλλωνιτάκι, Μιχαὴλ Δέφνερ, Ἠλιόβγαλτην, Χρυσοθήραν, Λευκὴν, Ἀέλλαν καὶ *Χαμίνι.* (Π. Πνεύματα καὶ κομμάτια σας διὰ τὴν Σ. Σ. Σ., σταλμένα πρὶν ἀπὸ τὴ Δήλωσή μου ὅτι δὲν δέχομαι πιὰ κομμάτια, τὰ ἔλαβα καὶ θὰ τὰ διαβάσω μὲ τὴ σειρά των.)

Εἰς ὅσας ἐπιστολὰς ἔλαβα μετὰ τὴν *26 Ἰουνίου* θὰ ἀπαντήσω στὸ ἐρχόμενο.

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΑΙ ΑΣΚΗΣΕΙΣ

(ΣΥΝΕΧΕΙΑ τοῦ 227 Διαγωνισμοῦ. Αἱ λύσεις δεκταὶ μέχρι 3 Σεπτεμβρίου)

Συνεχίζεται ἡ δημοσίευσις Ἀσκήσεων ἀπὸ τὰς συλλογὰς τοῦ 226ου Διαγωνισμοῦ διὰ τὴν Β' Ἐξαμηνίαν τοῦ 1926.

480. Λεξίγριφος

Γνωστὴ πόλη τῆς Γαλλίας.
Μ' ἕνα σύνδεσμο κοινό,
Στρατηγὸ τῶν Ἀθηναίων
στὸ λεπτό.

Σκανδαλιάρα

481. Στοιχειοτονόγριφος

Ἀπὸ κράτος τῆς Ἀσίας
Ἂν τοῦ κόψῃς τὴν οὐρὰ
Καὶ τὸν τόνο του ἀνεβάσῃς,
Τόνομα γνωστῆς Ἁγίας
θὰ μᾶς κάνῃς μιὰ χαρὰ
Καὶ ὁ ἴδιος θὰ θαυμάσῃς.

Γ. Ι. Σ.

482. Μεταγραμματισμὸς

Κάποιο μικρὸ πλεούμενο
Ἕνα του γράμμα ἀλλάζει
Καὶ σὲ μιὰ πόλη ἄξαφνα
Τῆς Βουλγαρίας ἀράζει.

Πονεμένη Ψυχὴ

483. Δημῶδες Αἴνιγμα

Πράσινος ὁ πύργος,
Κόκκινα σιντέφια,
Κι' ὅλο Ἀραπάδες
Κατοικοῦνε μέσα.

Νεραΐδα τοῦ Γιαλοῦ

484. Μωσαϊκὸν

Δὲν χρειάζεται 'δῶ μάγος:
Βόλγας, Δούναβις καὶ Τίγρις
Καὶ μαζὶ μ' αὐτοὺς κι' ὁ Τάγος,
Ἀπὸ ἕνα των δανείζουν
Κι' ἄλλον ἕνα σχηματίζουν.

Φωτιὰ

485. Ἀστὴρ

* * *
* * *
* * *
* * * A * * *
* * *
* * *
* * *

Ὁριζοντίως ποταμὸς τῆς Γαλλίας· καθέτως φυτὸν διαγωνίως πλανήτης καὶ εὐνικὸς εὐεργέτης ἱδρυτὴς δωμονύμου Σχολῆς.

Πολύβιος

486-490. Μαγικὸν Γράμμα

Τῇ προσθήκῃ ἑνὸς γράμματος εἰς ἑκάστην τῶν κάτωθι λέξεων, πάντοτε τοῦ αὐτοῦ, νὰ σχηματισθοῦν ἄνευ ἀναγραμματισμοῦ ἄλλαι τόσαι λέξεις:

ἔτος, ἕλος, ὄρος, ὄνος, Ἰανός.

Ἀναδρομάρης τῆς Ἀττικῆς

491. Διπλῆ Ἀκροστιχὶς

Τὰ μὲν ἀρχικὰ τῶν κάτωθι ζητουμένων λέξεων ἀποτελοῦν ἔνδοξον πόλιν, τὰ δὲ δεύτερα γράμματα ἀρχαιότατον αὐτῆς βασιλέα:

1, Ἀρχαῖος βασιλεύς· 2, Εἰς τῶν 30 τυράννων· 3, Ἀρχαῖος ποιητής· 4, Ποταμὸς τῆς Ρωσσίας· 5, Αὐτοκράτωρ τῆς Ρώμης· 6, Μέρος τοῦ πλοίου.

Γλυκὸ Χαμόγελο

492. Ἐλλιποσύμφωνον

ε - ουω - τα

Γιοῦ-Γιοῦ

493. Γρῖφος

ελ
ελ ελ
ὦ! Η σιβ τί; ὦ!
ελ ελ
ελ

Αἴβιος

Διὰ τοὺς Γαλλομαθεῖς

494. Énigme

Au printemps je te réjouis;
En été je te rafraîchis;
En automne je te nourris;
En hiver je donne chaud
A toi comme au fourneau.

Αἴας Ματαράγκας

495. Cinéma-Rébus

Ψυχὴ καὶ γελᾷ ποιός;

Ζουλεΐκα

ΛΥΣΕΙΣ

τῶν Πνευμ. Ἀσκήσ. τοῦ φύλ. 16

223. Δανάη (Δάν, ἐεί.) — 224. Φακὸς (φά, Κῶς.) — 225. Κούβα-Βακοῦ. — 226. Ἡ ἀράχνη.

227.
A
Ι Θ Ι
ΚΡΗΤΗ
ΚΡΑΝΙΟΝ
ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ
ΤΕΛΕΣΙΑΙΚΟΣ

228. ΘΕΣΣΑΛΙΑ (Ἐλαία, σέλας, ἅλας, λαλιά, Ἰλιάς.) — 229-233. Διὰ τοῦ Τ: *τυρός, ταρσός, νότος, τάφρος, τρόπος.* — 234. ΛΥΣΑΝΔΡΟΣ (Λίψ, ΠΥθων, ΣεΣωστρις, ΆδρΑστος, ΚίμωΝ, ΘουκυΛίδης, ΆρταξέΡξης, ΣπερχειΟ., ἈμαζόνιοΣ.) — 235. Οἷος ὁ πατὴρ τοιοῦτος καὶ ὁ υἱός. — 236. *Ὑπὲρ πᾶν ἡ πατρὶς* (ὑπὲρ Πᾶν εἶπα τρίς.) — 237-239. 1, Abricotier (abri côtier.) 2, Oranger (or, rangé.) 2, Peuplier (peut plier.) — 240. *En desespoir fu perfu croit.* (en des S poire, la vertu, croix.)

Εὐχάριστο καλοκαῖρι περνοῦν οἱ ἐφοδιαζόμενοι μὲ τόμους «Διαπλάσεως»

ΜΙΚΡΑΙ ΑΓΓΕΛΙΑΙ

Διὰ 1 ἕως **10** τὸ πολὺ λέξεις μὲ ἁπλὰ στοιχεῖα δρ. **6** (τὸ ἐλάχιστον τίμημα.) Πέραν τῶν **10** λέξεων **60** λεπτὰ ἡ λέξις, μὲ παχεῖα δὲ στοιχεῖα λεπτὰ **70** καὶ μὲ κεφαλαῖα δρ. **1**.

Ὁ χωριστὸς στίχος δρ. **3**.

Ἡ προπληρωμὴ εἶναι ἀπαραίτητη.

(ΚΣΤ'—451)

Διαπλασοπούλες, Διαπλασόπουλα, δεχθῆτε κι' ἕναν ἄλλο ἀδελφό σας ποὺ εἰσερχόμενος στὸν κύκλο Σας σᾶς ἀπευθύνει ἐγκάρδιον χαιρετισμόν. **Χρυσάκανθον**

(ΚΣΤ'—452)

Νανέτα, κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν σας τῆς (ΚΣΤ'—433) σᾶς ἔστειλα Μ, Μ. Περιμένω. Θυμίζω (ΚΣΤ'—6).

ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ ΡΟΥΣΣΑΚΗΣ

(ΚΣΤ'—453)

Ὁ ΓΙΟΥΛΗΣ ΑΝΘΗΣ θὰ δώσῃ μιὰ μικρὴ διάλεξη γιὰ τοὺς φίλους του. Ὅσα Διαπλασόπουλα θέλουν νὰ παρευρεθοῦν, ἂς γράφουν στὴ διεύθυνσή: Γ. Κανελλόπουλον, Poste-restante Ἐνταῦθα.

(ΚΣΤ'—454)

Διαγωνισμὸς Καρτῶν «Μικρῶν». Βραβεῖα δύο: Α/ δύο ἐκλεκτὰ βιβλία, Β/ ἕν. Προθεσμία ἑνὸς μηνός. Δ/σις: Γ. Παπαγεωργίου, Λάδδα (Ἀνδριτσαίνης).

Παιδὶ τῆς Ὀλυμπίας

(ΚΣΤ'—455)

«ΑΘΗΝΑ·ΙΚΗ ΣΥΝΤΡΟΦΙΑ», Μὲ λύπη μας, Φιλόσοφη, ὄχι· νὰ ἐλπίζουμε τώρα: — Κιτσέ, ἕνας μήνας πέρασε... — Εὐπατρίδη, στείλαμε καταλόγους γραμματοσήμων· εὐχαρίστως κάθε πληροφορία. — Κέρβερε?

(ΚΣΤ'—456)

Ἀρή, μὲ νύπια δὲν στοιχηματίζω. Αὐριανοῦ.

ΠΡΟΔΟΤΗΣ

Ἀποτελέσματα Διαγωνισμοῦ (ΚΕ'—1309). Ἕνεκεν ὀλίγων ἀπαντήσεων βραδεῖας μόνον τοὺς «Παλιάτσους».

(ΚΣΤ'—458)

ΔΙΑΠΛΑΣΟΠΟΥΛΑ, Στεῖλτε ἄγραφες καλλιτεχνικὲς κάρτες στή: Φιλόσοφη, Ἄνδρον. Οἱ καλύτερες θὰ βραβευτοῦν.

Ἡ ΦΙΛΟΣΟΦΗ ἀλληλογραφεῖ μὲ ὅλους.

(ΚΣΤ'—459)

Γουλιέλμε Τέλλε, νομίζω ὅτι δὲν κάνεις καθόλου καλὰ νὰ δίδῃς εὐχὰς ἀπὸ τὰς ὁποίας οὐ μόνον καὶ οἱ φίλοι σου ἔχουν ἀπόλυτον ἀνάγκην.

ΤΟΥΤΑΓΚ-ΑΜΩΝ

(ΚΣΤ'—460)

Μπαίνοντας στὸ σαλονάκι τῆς Διαπλάσεως, χαιρετῶ ὅλους.

Πρίγκιψ

(ΚΣΤ'—461)

Δράκο, μὲ γειά σου, τί γίνεσαι; Τὰ βιβλία τὰ ἄφισα εἰς τὴν Mrs Mini· τὰ πῆρες;

Πρίγκιψ

(ΚΣΤ'—462)

Κίτσα, πότε θὰ ἔλθῃς; Ἔξοχα.

Πρίγκιψ.

Νέος Τιμοκατάλογος

ΤΟΜΟΙ

ΤΗΣ ΔΙΑΠΛΑΣΕΩΣ ΤΩΝ ΠΑΙΔΩΝ

Τῆς *Α' Περιόδου* (1879—1893) ἀπὸ τοὺς ἐκδοθέντας 24 τόμους ὑπάρχουν ἀκόμη μόνον οἱ ἑξῆς πέντε: 7ος, 22ος, 14ος, 18ος καὶ 19ος. Ἕκαστος τόμος δρ. *25*, ταχυδρομικῶς δὲ ἀποστελλόμενος δραχ. *28,50* διὰ τὸ Ἐσωτερικὸν καὶ δραχ. *33* διὰ τὸ Ἐξωτερικόν.

Τῆς *Β' Περιόδου* (1894—1925) ὑπάρχουν ὅλοι οἱ ἐκδοθέντες τόμοι, 32 *ἐν ὅλῳ.* Ἕκαστος τόμος ἄρραφος δρ. *80* καὶ ραμμένος δρ. *85*. Ταχυδρομικὰ τέλη ἑκάστου τόμου προσθετέα εἰς τὰς ἄνω τιμάς: Διὰ τὸ Ἐσωτερικὸν δραχ. 5 ὁ ἄρραφος καὶ δρ. *15* ὁ ραμμένος, διὰ δὲ τὸ Ἐξωτερικὸν δρ. *18* εἴτε ἄρραφος εἴτε ραμμένος.

ΤΥΠΟΙΣ ΞΕΝ. Ε. ΣΕΡΓΙΑΔΟΥ, ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ 10, ΑΘΗΝΑΙ